RUUMIILLISUUS LAPIN MAISEMISSA

Tutkimus ruumiillisuuden representaatioista Lapin kuntien viestinnässä

Tosca Ramberg

Pro gradu -tutkielma

Audiovisuaalinen mediakulttuuri

Lapin yliopisto

Syksy 2022

Lapin yliopisto, taiteiden tiedekunta

Työn nimi: Ruumiillisuus Lapin maisemissa. Tutkimus ruumiillisuuden representaatioista Lapin kuntien viestinnässä.
Tekijä: Tosca Ramberg
Koulutusohjelma/oppiaine: Audiovisuaalinen mediakulttuuri
Työn laji: Pro gradu -tutkielma/Maisteritutkielma x Lisensiaatintutkimus__
Sivumäärä: 63, liitteiden lukumäärä (4)
Vuosi: 2022

Tässä pro gradu -tutkielmassa tavoitteena oli tutkia ruumiillisuuden representoitumista Lapin kuntien käyttämissä maisemakuvissa ja kuvien rakentamaa todellisuutta Lapissa asumisesta. Tutkielman tutkimuskysymys oli: millaista ruumiillisuutta representoidaan Lapin maisemakuvissa? Tutkimuksen aineisto oli kerätty Lapin kuntien Instagram-tilien maisemakuvista. Aineisto koostui kaikkiaan 323 maisemakuvasta, joita oli analysoitu määrällisin ja laadullisin metodein. Tutkielmassa oli käytetty tutkijan kehittämää niin sanottua kolmivaiheista siivilämetodia. Metodi jakaantui kolmeen vaiheeseen: teemoitteluun, sisällönanalyysiin ja representaatioanalyysiin.

Aineistoa analysoimalla löydettiin maisemakuvien ruumiillisuuksien erilaisia moodeja. Nämä ruumiillisuuden moodit olivat kansallisromanttinen vaeltaja, aktiiviset ja työtä tekevät ruumiillisuudet, maalaisromanttinen sekä kaupunkilaistunut ruumiillisuus. Representaatioanalyysivaiheessa tutkielmassa keskityttiin kansallisromanttiseen ja työtä tekevien ruumiillisuuksien moodeihin, koska maalaisromanttisen ja kaupunkilaistuneiden ruumiillisuuksien moodit olivat havaintojoukkoina vähäisiä. Kahden yleisimmin esiintyvien moodien lisäksi kuvissa analysoitiin puuttuvia tai vähemmistössä olevia ruumiillisuuden representaatioita.

Tutkimus osoitti, että Lapin maisemakuvia dominoivat sopusuhtaisten, valkoisten ja kyvykkäiden aikuisten naisten ruumiillisuudet, jotka olivat moodeiltansa joko kansallisromanttisia vaeltajia tai aktiivisia ja työtä tekeviä ruumiillisuuksia. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että Lapin kunnat rakentavat Lapista mielikuvaa hyvinvoivien valkoisten työikäisten naisten maakuntana.

Avainsanat: Lappi, ruumiillisuus, maisema, representaatio

University of Lapland, **Faculty of Art and Design**

Title of the Master Thesis: Body in the Landscapes of Lapland. Research about body representations in Lapland's municipalities' communication.
Author: Tosca Ramberg
Degree program/subject: Audiovisual media culture
The type of the work: Master Thesis x Laudatur Thesis __
Number of pages: 63, attachments (4)
Year: 2022

In this Master Thesis the aim was to study how bodies are represented as a part of Lapland's landscape in Lapland's municipalities' communication. The other aim was to analyze what type of reality these landscape images create on living in Lapland. The research question in this study was: what kind of bodies are represented in Lapland's landscape images? The research material has been collected from Lapland's municipalities' Instagram accounts. In total, the research material consists of 323 landscape images. Research method has been developed by the researcher herself. This method combines quantitative and qualitative approaches. The developed method is so-called *a three-stage sieve method*. This method is further divided into three stages: thematic, content and representation analysis.

Different types of body modes were found via research material analysis. These modes were: the romantic nationalistic wanderer, the active and working bodies, the romantic countryside bodies, and the urbanized bodies. During the representation analysis stage, two of these modes were focused on for a closer look. Representation analysis concentrated only on the modes of the romantic nationalistic wanderer as and on the active and working bodies. This thesis also studied those representations that were marginal or missing completely.

The research showed that Lapland's landscapes are dominated by the bodies of normal-sized, white, and able-bodied adult women. The bodies represented either the romantic nationalistic wanderer mode or the active and working bodies mode. In conclusion, the study showed that the municipalities in Lapland constructed the idea of Lapland being an area of healthy white adult women.

Key words: Lapland, body, landscape, representation

”Yksi inspiroivimmista asioista, joihin olen elämässäni törmännyt, on se, että maisemat todella heijastavat ihmisen tietoisuuden tilaa. Paikoissa, joissa alkuperäiskansoja ei ole tukahdutettu, löytyy kauniita metsiä, elinvoimaisia niittyjä, rikkaita putouksia, vesistöjä ja runsaasti villieläimiä.”

(Mohamud 2021.)

Sisällys

1 JOHDANTO 6

2 TEORIATAUSTA 9

2.1 Intersektionaalisuus 10

2.2 Representaatio 11

2.3 Maisema 13

2.4 Lappi tietynlaisena maisemana ja paikkana 15

2.5 Ruumiillisuus 17

2.6 Aiempi tutkimus 19

3 AINEISTO JA METODIT 21

3.1 Aineistonkeruu 22

3.2 Sisällönanalyysi ja teemoittelu 23

3.3 Representaatioanalyysi 26

3.4 Tutkimuseettiset kysymykset 27

4 RUUMIILLISUUDEN KAKSI MOODIA 30

4.1 Kansallisromanttinen vaeltaja 31

4.2 Aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien maisemat 36

4.3 Poissulkevat Lapin maisemat 41

5 TULOKSET 47

6 METODOLOGINEN REFLEKTIO 51

LÄHTEET 55

KUVA-AINEISTO 62

LIITE 1

1 Johdanto

Tämän tutkimuksen keskiössä on Lapin maisemakuvissa ilmenevä ruumiillisuus. Lapissa yli vuosikymmenen asuneena Lapin maisemakuvat ovat osa arkipäiväistä kuvavirtaani. Olen ajan saatossa havainnut sosiaalisen median alustojen luovan yhtenäistä kuvien virtaa Lapista tietynlaisena maisemana ja tietynlaisten ihmisten asuinpaikkana. Olen havainnut Lapista kertovien markkinointimateriaalien kuvitettavan melko usein yksinäisillä ihmisillä seisomassa tuntureiden laeilla. Olen myös tuottanut itsestäni sekä läheisitäni vallalla olevaa Lapin maisemakuvatraditiota toistavaa maisemakuvaa ja jakanut niitä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi nykyisessä työtehtävässäni yksi keskeisimmistä tehtävistäni on tuottaa ja valikoida Lapissa elämisen unelmaa markkinoivaa visuaalista materiaalia. Tätä tavoitetta on kenties mahdoton toteuttaa ilman Lapin maisemakuvastoja ja niihin sijoitettuja ruumiillisuuksia. Ajan saatossa olen kiinnittänyt huomiota maisemakuvastojen yksipuolisuuteen ja toisaalta myös niiden kulttuurihistorialliseen perimään. Yrittäessäni töissä esimerkiksi löytää maisemakuvia, joissa on muitakin kuin hoikkia, Gore-Texiin verhoutuneita ihmisiä katsomassa tunturimaisemaa, kuvia on ollut miltei mahdotonta löytää tai valinnanvaraa on ollut todella vähän. Ennen kaikkea huomioni on kiinnittänyt kuvissa esiintyvien ruumiillisuuksien variaation yksipuolisuus ja se, miten staattisesti ruumiillisuudet asettautuvat osaksi Lapin maisemia. Pro gradu -tutkielmassa halusinkin tutkia, onko arkinen havaintoni oikea.

Aihe on ajankohtainen, sillä moni suomalainen haaveilee Lappiin muuttamisesta ja usean Lapin kunnan muuttotappiolliset vuodet ovat kääntyneet voiton puolelle koronapandemian ohessa. Esimerkiksi joka viides 18–59-vuotias suomalainen on kiinnostunut asumaan vakituisesti Lapissa (House of Lapland 2022). Tämän lisäksi Lappi teki vuonna 2020 muuttovoittoa kotimaisia kieliä puhuvien keskuudessa ensimmäisen kerran yli 30 vuoteen (Tilastokeskus 2021, 3–4). Taloustutkimuksen (2022) tekemän muuttohalukkuus tutkimuksen mukaan Lappi on puolestaan yksi neljästä mieluisimmista maakunnista, joihin ihmiset haluaisivat muuttaa. Lapin kuntiin toisin sanoen kohdistuu poikkeuksellisen suurta muuttohalukkuutta. Lappi tunnetaan kokonaisena maakuntana hyvin (House of Lapland 2022), joten kunnat voidaan nähdä olevan eräänlaisessa kilpailuasetelmassa keskenään. Nähdäkseni tässä kilpailussa erottuvat osittain ne kunnat, jotka onnistuvat tehokkaimmin viestimään omasta kunnastaan ja oman kuntansa mahdollisuuksista potentiaalisille muuttajille.

Lapin kuntia markkinoidaan usein nimenomaan maisemakuvastoilla, jolloin ei ole yhdentekevää, millaisen ihmisen näemme seisomassa tunturin laella tai pyöräilemässä pitkin kitukasvuisten puiden reunustamaa luontopolkua. Kuntien markkinointimateriaalien rakentuessa melko suurelta osin maisemakuvien ja niiden kautta luotujen mielikuvien varaan, on tärkeää tarkastella kriittisesti ylläpidettyjä sekä maisemallisia että ruumiillisia mielikuvia Lapista. Kuntien tekemän markkinointiviestinnän voidaan ajatella tähtäävän siihen, että kuntaan saadaan asukkaita. Kuvilla voidaan myös vahvistaa sekä ylläpitää kuntalaisuuden tunnetta. Näin ollen on syytä pohtia heijastelevatko kuvavalinnat kuntien väestötarvetta ja vastaavatko kuvien ruumiillisuudet kuntien todellista väestörakennetta. Kuvavalinnoilla voidaan kuitenkin tiedostamatta tai tietoisesti näyttää, millaisten ihmisten kunta kyseessä on ja millaisia ihmisiä kuntaan halutaan asumaan.

Rovaniemen keskustassa asuvana arkinen Lapin maisemani on vastapäisen kerrostalon vaalea tiiliseinä ja verhoin peitetyt lasitetut parvekkeet. Arkinen maisemakuvastoni on siis kaukana paljaslakisista tuntureista ja yöttömän yön väreissä hehkuvista aapasoista. Tästä henkilökohtaisesti eletyn maiseman ja Instagramissa tuotettujen Lapin maisemien välisestä ristiriidasta kumpuaa myös osittain innostus tutkimusaiheeseeni. Kun luen tai kuulen kuvauksia Lapista tietynlaisena paikkana tai maisemana, en tunnista heidän puheistaan tai esityksistään sitä arkista Lappia, jota näen jatkuvasti ympärilläni. Lapista ja sen maisemista tuntuu puhuttavan usein romantisoiden, vaikka arkinen todellisuus ei ole jatkuvaa rakkakivisen maiseman tuijottelua tai joen jäällä hiihtämistä revontulten loisteessa.

Tutkimuskysymykseni tässä tutkimuksessa on: millaista ruumiillisuutta representoidaan Lapin maisemakuvissa? Lisäksi olen kiinnostunut siitä, millaista todellisuutta kuntien kuvavalinnat tuottavat ja millaista mielikuvaa kuntalaisuudesta halutaan ylläpitää. Kuka on tervetullut kuntaan ja millaisia ruumiillisia ominaisuuksia kuntalaisiin liitetään tai halutaan liitettävän? Pro gradu -tutkielmani liikkuu maisematutkimuksen ja visuaalisen kulttuurin sekä feministisen tutkimuksen välisissä maastoissa. Tunturimaisemiin kavutaan kuvainnollisesti sukupuolentutkimuksen intersektionaalisuuden käsitteen kanssa. Tutkielmani tavoite on ennen kaikkea tarkastella kriittisesti Lapin viestinnässä elävää sekä maisemakuvaamisen että ruumiillisuuksien esittämisen konventioita.

Tämän tutkielman aineisto on kerätty Instagram-sovelluksen kautta. Nykyisessä työssäni käytän päivittäin Instagram-sovellusta, joten tuntui luonnolliselta kerätä tutkimusaineisto sieltä, missä itsekin osallistun Lapissa asumisen mielikuvien tuottamiseen. Instagram-sovellus myös tarjoaa rikkaan visuaalisen aineiston ja mahdollisuuden tarkastella kuntien harjoittamaa visuaalista viestintää. Usealla Lapin kunnalla on oma Instagram-tili, jolloin Instagram sosiaalisen median alustana tarjoaa mahdollisuuden havainnoida lähes kaikkien Lapin kuntien tuottamaa maisemakuvastoa mahdollisimman laajasti.

Tutkielmassani käytän sekä laadullisia että määrällisiä tutkimusmenetelmiä, painottaen kuitenkin laadullisia menetelmiä. Metodologisesti päädyin käyttämään kolmen metodin yhdistelmää, jota nimitän tässä työssä *kolmivaiheiseksi siivilämetodiksi*. Siivilämetodi on syntynyt yhdistelemällä aineistolähtöistä teemoittelua, määrällistä sisällönanalyysiä ja pienemmän aineistojoukon representaatioanalyysiä. Tutkimustyöhön ryhtyessäni aikomuksenani ei ollut luoda omaa kolmivaiheista metodia, vaan alun perin olin ajatellut käyttäväni systemaattista sisällönanalyysiä ja representaatioanalyysiä tutkimuksellisina työkaluina. Tutkimusprosessin aikana aineistosta itsestään kuitenkin nousi temaattisia kokonaisuuksia, joiden kautta aineisto jäsentyi erilaisiksi ruumiillisuuden moodeiksi ja tätä kautta syntyi yksi uusi aineiston analyysimetodi. Näiden ruumiillisuuden moodien löytymistä voidaan itsessään jo pitää tämän tutkimuksen tuloksina.

Pro gradu -tutkielmani jakaantuu viiteen osaan: teoriataustan ja valitun aineiston sekä metodien esittelyyn, analyysilukuun, tuloksien yhteenvetoon ja metodologiseen reflektioon. Koska valitut teoreettiset käsitteet ja käsitykset ovat voimakkaasti ohjanneet aineistonkeruu ja -analyysimenetelmiä sekä niiden toteuttamista, tulee menetelmät paremmin ymmärrettäviksi avaamalla ensiksi tutkimuksen teoreettista keskustelua ja teoreettista viitekehystä. Tutkielman teorian ja menetelmien käsittelyn jälkeen esittelen aineistosta tekemiäni löydöksiä ruumiillisuuden moodien muodossa. Löydetyt moodit vedän lopulta yhteen tuloksia käsittelevässä luvussa. Viimeisessä luvussa teen metodologista reflektiota, jossa reflektoin valittujen metodien ja teoreettisten käsitteiden vaikutusta tutkimusprosessiin ja tutkimuksesta saatuihin tukoksiin.

2 Teoriatausta

Pro gradu -tutkielmani tarkastelee Lapin maisemakuvastojen ruumiillisuutta visuaalisen kulttuurin ja maisematutkimuksen tarjoamien teoreettisen viitekehysten kautta. Tässä kappaleessa kirjoitan auki käyttämäni teoreettisen viitekehyksen sekä avaan tutkimukseni kannalta keskeisiä käsitteitä ja niiden määrityksiä. Määriteltävät keskeiset käsitteet ovat maisema, ruumiillisuus ja Lappi tietynlaisena maisemana sekä paikkana. Lisäksi metodologisesti merkittäviä käsitteitä ovat representaatio ja intersektionaalisuus.

Tutkimukseni sitoutuu ennen kaikkea visuaalisen kulttuurin tutkimuksen traditioihin. Visuaalinen kulttuuri viittaa niihin lukemattomiin tapoihin, miten visuaalisuus on kytkeytynyt sosiaaliseen elämäämme (Rose 2012, 4). Visuaalinen kulttuuri on poliittista ja merkityksin ladattua kulttuuria. Kuvien valinta ei ole sattumanvaraista, vaan kuvastoihin valittavat kuvat ovat aina valinnan tulos. Myös tietyn tyyppisten kuvien poissa oleminen, esimerkiksi mainoskuvastoissa, on valintaa. (Seppänen 2005, 13–15.) Visuaalisen kulttuurin tutkimus on lavea poikkitieteellinen tutkimuskehys, joka on sekoitus monien eri tieteenalojen metodeja ja tutkimustraditioita. Visuaalisen kulttuurin tutkimuksen fokus on nimensä mukaisesti visuaalisessa maailmassa ja visuaalisen maailman luomissa merkityksissä. (Seppänen 2005, 17–30; Seppä 2012, 15–16.) Se, mitä kuvissa nähdään tai kaivetaan esiin, on pitkälti riippuvainen kuvantulkinnassa käytettävästä tulkintakehyksestä sekä taustateorioista (Seppä 2012, 20–21). Näin ollen hahmotan visuaalisen kulttuurin tutkimuksen olevan visuaalisten maailmojen tutkimusta, jossa valitut tutkimukselliset keskustelukumppanit ja käsitteiden määritykset ohjaavat tapaa katsoa sekä tulkita kuvia. Tässä pro gradu -tutkielmassa kuvien tarkastelua ohjaavat ennen kaikkea maisemakäsitteeseen liittyvät määritykset sekä intersektionaalisuuden käsite osana metodologista tutkimuskehikkoa.

Visuaalisen kulttuurin tutkimuksessa ja kuvien tulkinnassa on merkitystä kuvan katsomisen tavalla (Kupiainen 2007): kuka kuvaa katsoo ja miten sekä millä keinoin kuvaa tulkitaan. Kuvien katsominen voi noudatella konventionaalisia polkuja, mutta visuaalisen kulttuurin tutkimuksessa on mahdollisuus haastaa vallitsevia tulkintatapoja ja merkityksenantoja. Visuaalisen kulttuurin tutkija Reijo Kupiainen (2007, 68–69) erotteleekin erilaisia katsetyyppejä, joilla voidaan kyseenalaistaa konventionaalisia katsomisen tapoja. Erilaisia katsomisen

tapoja ovat vastakatse, kuvien sekä tekstien lähilukeminen, vastakarvaan lukeminen ja vikuroiva katse (em.). Vikuroiva katsomistapa on läheisin tutkimuksellinen katse tälle tutkielmalle. Vikuroivalla katseella tarkoitetaan dialogista katsomisen tapaa, jossa kuvien ajatellaan jättävän aina jotain avoimeksi ja kuvat lopulta jäävät vaille yhtenäistä, muuttumatonta merkitystä (Vänskä 2006, 142–143; Kupiainen 2007, 70–71). Näin ollen kuvat ikään kuin vikuroivat lopullista merkityksenantoa vastaan ja ne jättävät aina mahdollisuuden lukea kuvia toisin (Vänskä 2006, 142–143). Vaikka tutkielmani ei täysin ole *vikuroivaa* visuaalisen kulttuurin tutkimusta, tutkijan katseessani on yhtäläisyyksiä vikuroivaan katsomistapaan: hahmotan kuvien olevan aktiivisessa roolissa sen suhteen, miten esimerkiksi sukupuolta ja seksuaalisuutta tuotetaan ja ylläpidetään (Kupiainen 2007, 70–71). Lapin maisemien kontekstissa voidaankin ajatella maisemakuvien olevan aktiivinen osa niin Lapin maisemien kuin Lappiin liitettävien ruumiillisuuksien tuottamisessa. Maisemakuvista ei ole myöskään olemassa yhtä absoluuttista tulkintaa.

2.1 Intersektionaalisuus

Intersektionaalisuuden juuret ovat feministisessä tutkimuksessa ja käsite on historiallisesti kytkettävissä erityisesti mustien feministiseen liikehdintään (ks. esim. Staunæs & Søndergaard 2011; Crenshaw 1998). Intersektionaalisuus käsitteenä pyrkii laajentamaan erilaisten identiteettien vallan analyysiä. Intersektionaalisessa näkökulmassa sukupuoli ei ole ainoa identiteettikategoria, johon kytkeytyy epäsymmetrisesti valtaa. (Valkonen 2014, 348, 354.) Kyseessä on siis analyyttinen käsite, joka tarjoaa mahdollisuuden tutkia ja paikantaa identiteettejä sekä niiden luomisen prosesseja.

Tarkalleen ottaen intersektionaalisuus tarkoittaa yksilön identiteetissä risteävien erojen tarkastelua ja niiden kriittistä analyysiä. Tällöin kiinnitetään huomiota sukupuolen ja seksuaalisuuden lisäksi esimerkiksi luokkaan, ikään ja etnisyyteen sekä niiden luomiin merkityksiin. (Rossi 2015, 72.) Intersektionaalisuus käsitteenä pyrkii tekemään näkyväksi erilaiset subjektipositiot ja niihin kietoutuvan vallan (Phoenix & Pattynama 2006, 187). Vaikka yhteiskuntatieteilijä Eeva Jokinen (1997, 11–12) ei käytäkään käsitettä *intersektionaalisuus*, hän puhuu kuitenkin samasta asiasta kuvatessaan subjektien moninaisuutta ja näkökulmien limittymisestä samassa subjektissa. Erilaiset subjektipositiot eivät ole symmetrisiä suhteessa

valtaan ja yksilöä leikkaavia eroja ei voi käsitellä ilman, että otetaan huomioon erojen erilaiset merkitykset (Yuval-Davis 2006, 199–200). Esimerkiksi on eri asia olla valkoinen työväenluokkainen mies kuin ruskea työväenluokkainen nainen.

Intersektionaalisuuden käsitteen avulla pyrin tutkimaan ruumiillisuuksissa risteäviä eroja. En tarkastele pelkästään ruumiillisuuksien sukupuolijakaumaa, vaan ulotan tarkasteluni koskemaan muun muassa ruumiin kokoa ja ikää. Intersektionaalisuuden käsitteen kautta en tarkastele pelkästään yksittäisiä eroja, vaan niiden luomia kokonaisuuksia ja yhteisvaikutuksia (Staunæs & Søndergaard 2011, 45). Metodien kuvauksen yhteydessä avaan tarkemmin, mitä tämä on tutkimustyössäni konkreettisesti tarkoittanut ja millaisena analyyttisenä työkaluna olen intersektionaalisuuden käsitettä käyttänyt.

2.2 Representaatio

Kuva on aina esitys eli representaatio jostakin. Näitä esityksiä voidaan tulkita todellisuuden heijastuksina tai todellisuutta rakentavina esityksiä. Oleellista on, että tulkinta tapahtuu kuvien luonnollisessa ympäristössä eli niiden omassa kulttuurisessa kontekstissaan. (Seppänen 2005, 77–78, 82.) Representaatiot tuottavat kulttuurisia merkityksiä ja muovaavat kieltämme. Representaatiota käsitteenä voi kuvata myös prosessiksi, jossa kulttuurissa elävät asiat sekä ilmiöt käsitteellistetään ja merkitään tietyin merkein, kuten kuvin, sanoin tai symbolein. (Hall 1997a, 15–19.) Toisin sanoen representaatio on kulttuurinen esitys, jolle annetaan tietynlaisia merkityksiä. Konkreettisesti representaatioiden merkityksien antoprosessia voisi kuvata pienen lapsen oppimisprosessin kautta, jota olen saanut olla todistamassa omassa arjessani. Omassa perheessämme on ollut koira, jolla ei ole rotuominaisuuksiensa vuoksi häntää. Lapsemme oppivat aluksi, että koirilla ei ole häntää, koska heidän päivittäisessä arjessaan oli vain hännätön koira. Sitä mukaan, kun he kasvoivat ja elivät kulttuurissamme olevien erilaisten koirien representaatioiden ympäröimänä, he huomasivat, että koirilla voi myös olla häntä ja hännättömyys onkin jotain poikkeuksellista.

Representaatiot toimivat edellä esitetyn arkielämän esimerkin lailla. Me opimme oman kulttuurimme kielen ja sen sisällä olevat merkitykset pelkästään elämällä. Merkitykset eivät ole kuitenkaan universaaleja, vaan ne ovat kulttuurisidonnaisia. Näin ollen representaatiot eivät ole stabiileja ja muuttumattomia, vaan merkityksiä tuotetaan eri kulttuureissa eri tavalla ja

merkitysten liikkumista tapahtuu myös saman kulttuurin sisällä. (Hall 1997a, 22–24.) Representaatiot ovat siis alati liikkeessä: ne muuttuvat ajassa ja paikassa. Erilaiset representaatiot ja niiden merkitykset tulevat alati myös uudelleen keskusteltaviksi sitä mukaan kuin kulttuuri kehittyy.

Merkitystä on myös, sillä millaisena ilmiönä representaatioita käsitämme. Representaatioita voidaan tulkita todellisuutta heijastavina, intentionaalisina tai todellisuutta rakentavina esityksinä (Hall 1997a, 15; Seppänen 2005, 78). Representaatioiden ymmärtäminen todellisuuta heijastavina esityksinä kysymme vastaako esitys todellisuutta (Seppänen 2005, 78). Representaatioiden intentionaalinen lähestymistapa puolestaan ottaa vastaan esityksen sellaisena kuin se ilmenee. Kun esimerkiksi taiteilija maalaa kuvan kahvikupista, se on kuva kahvikupista ilman mitään muita tulkintoja. (Hall 1997a, 25.) Representaatiot todellisuutta rakentavina esityksinä kääntyy puolestaan kysymään, minkälaista todellisuutta rakennetaan ja millaisin keinoin. Tässä lähestymistavassa annetaan painoarvoa ennen kaikkea sille, että merkitykset syntyvät kielen sosiaalisen luonteen kautta. (Hall 1997a, 25; Seppänen 2005, 78.)

Representaatio käsitteenä antaa mahdollisuuden pohtia kenen näkökulmasta merkityksiä tuotetaan (Seppänen 2005, 77, 82–83). Tällöin esiin astuu representaatioihin liittyvä vallan elementti. On tärkeää kysyä kuka tuottaa representaatioita, mistä näkökulmasta, kuka tai mikä otetaan mukaan esitykseen ja mitä jätetään pois. Representaatiot sisältävät symbolista valtaa: valta päättää millä tavalla jotakin esitetään (Hall 1997b, 259–260). Näin ollen voidaan väittää, ettei kuva representaationa ole koskaan viaton tai neutraali esitys kohteestaan, vaan esitykset kietoutuvat subjektipositioiden määrittämiseen (Hall 1997a, 62). Kuvat osallistuvat laajemmin kuvien ulkopuolisen maailman rakentamiseen (Rose 2012, 2). Esitykset ja niiden esittämisen tavat soljuvat osaksi elettyä elämäämme.

Tässä pro gradu -tutkielmassa käsitän representaatiot todellisuutta rakentavina esityksinä, jotka ovat osa todellisuutta ja ne osallistuvat merkitysten luomiseen sekä rakentamiseen. Tutkiessani ruumiillisuuksia sekä maisemia kiinnitän huomiota ensinnäkin siihen, millaisia ruumiillisuuksia kuvat tuottavat ja toisekseen tarkastelen myös Lapin maisemien esityksiä sekä millaista todellisuutta Lapista asuinpaikkana tuotetaan.

2.3 Maisema

Kotus (2021) määrittelee maiseman olevan ”*jk maanpinnan osa katsojalle näkyvänä kokonaisuutena; näköala, (luonnon)näkymä; maisemakuva, -maalaus”*. Maisema voi olla kuitenkin paljon muutakin kuin vain katsojan eteen levittäytyvä visuaalinen näkymä. Maisematutkija Petri Raivon (1997, 198) mukaan maiseman typistäminen pelkäksi näköalaksi jättää maisemakäsityksen ulkopuolelle maisemien laajemman käsityksen maisemista kokemuksellisina ja aistimellisina ilmiöinä. Ensinnäkään maisema ei ole vain näköaistein havaittavissa oleva ilmiö, vaan se on maiseman kokijan kokonaisvaltainen ympäristökokemus. Toisekseen maisema ei ole staattinen tai passiviinen katseen kohde, vaan maiseman muodostuminen, on aktiivinen ja alati liikkeessä oleva prosessi, joka ei tapahdu ilman maiseman havainnoitsijaa. (Raivo 1997, 198–201.)

Se, mistä maisema alkaa ja päättyy, on kiinni maiseman havaitsijasta (Berleant 2012, 53–54). Filosofi Arnold Berleantin (2012) mukaan ei siis ole olemassa sellaista tilannetta, että tietäisimme astuvamme maisemaan ja maisemasta pois, vaan maisema on liukuva kokemus olemassaolosta. Yksittäisestä paikasta tulee maisema silloin, kun sitä rajataan ja silloin, kun siihen valitaan mukaan otettavat ja poisjätettävät elementit (Jäntti, Saresma, Sääskilahti & Vallius 2014, 9). Maiseman katsoja näin ollen luo maiseman rajat. Antropologi Tim Ingold (1993, 154) puolestaan huomauttaa maiseman olevan materiallisesti täysi, jolloin siitä ei puutu mitään, vaan maisema kietoo yhteen kaiken elollisen sekä elottoman yhdeksi eläväksi kokonaisuudeksi.

Taidekasvatuksen professori Pauline von Bonsdorff (2007, 33–35) esittää, että maisemassa näkyy aina tavalla tai toisella ihmisen käden jälki eikä ihmiseltä varjeltua maisemaa ole olemassa. Se, että maisema jätetään luonnontilaan, on myös yhtä lailla ihmisen valinnan tulos kuin se, että sinne tehdään polkuja sekä pitkospuita (em., 33). Taidehistorioitsija Simon Schama (1995, 9) jakaa tämän saman päätelmän: maisemat, joiden oletamme olevan kulttuurimme vaikutuksista vapaita, ovat todellisuudessa täysin kulttuurin läpäisemiä. Ihmisen vaellus tällä maapalolla on jättänyt jo aikojen alusta maapalolle ekologisen jalanjäljen (em., 9–10). Usein onkin niin, että maisemapaikoille on rakennettu esimerkiksi näköalatorni tai maisemapaikalle johtaa monen muunkin ihmisen kulkema polku. Maisemien olemassaolo näin ollen tulee riippuvaiseksi maisemaa havainnoivasta ihmisestä. Näköalatornit ja polut

ohjaavat maisemaa katsovia ihmisiä tarkastelemaan maisemaa tietystä näkökulmasta tietyllä tavalla rajaten.

Ingold (1993, 153–157) hahmottaa maiseman prosessinomaisena ja elettynä tilana. Ingoldille ei ole merkitystä puhummeko luonnon muodostamista maisemista vai kulttuurisista maisemista, kuten kyläraiteista tai arkkitehtonisesti merkittävistä paikoista. Maisemaa ei muodosteta kuvana ihmisen mielessä, vaan kyse on elävästä suhteesta. Maisema syntyy maisemassa elämisen kautta. Maisema näin ollen muovaa meitä ja me muovaamme maisemaa elämällä osana tätä maisemaa. Antropologina Ingold (1993, 152–153) painottaa, että maiseman hahmottaminen tapahtuu ympäristön aistimisen sekä menneiden ajallisten kerrosten kautta.

Maisema käsitteenä taipuu myös monen muun ilmiön tarkasteluun kuin vain kulttuurisesti opittujen, ensi katsomalta maisemalta näyttävien, ilmiöiden tarkasteluun. Maisema käsitteenä voi tarkoittaa esimerkiksi kodin sisätiloja, joita esitetään tietyllä tavalla (ks. esim. Jäntti & Järvinen 2014). Toisaalta ympäristöestetiikan tutkija Yrjö Sepänmaa (2007, 17) esittää, että mikä tahansa näkymä ei voi olla maisema, jolloin esimerkiksi edellä mainitut kodin sisätilat eivät olisi Sepänmaan tulkinnan mukaan maisemia lainkaan. Näin ollen maisemakäsite on joustava eikä kovin tarkkarajainen. Häyrynen (2005, 26–27) tiivistääkin maiseman olevan diskursiivinen ilmiö, joka linkittyy elettyyn paikkoihin.

Tässä tutkimuksessa sitoudun ennen kaikkea siihen ajatukseen, että maisema on kulttuurinen sopimus siitä, mitä maisemaan voidaan sijoittaa ja mitä siinä halutaan nähdä (Raivo 1997, 202). Maisema on diskursiivinen ja rakennettu ilmiö, johon kietoutuvat ideologiset taustaoletukset sekä totut esittämisen konventiot (Häyrynen 2005, 27). Se, mitä opimme nimittämään maisemaksi, on kulttuurisidonnaista sekä opittua. Esimerkiksi taiteen eri konventioilla on ollut vaikutusta siihen, millaisia näkymiä me määrittelemme maisemiksi ja millaisia emme. (Berleant 2012, 55.) Näin ollen voidaan ajatella, että Instagram-sovelluksen sisällä tapahtuu myös maisemakuvien konventioiden luomista ja Lappi tietynlaisena maisemana tulee määrittyneeksi sovelluksen luomien kuvaamistapojen kautta.

Tässä tutkielmassa olen venyttänyt maisemakäsitystä siten, että olen laskenut maisemiksi myös kaupunkiympäristön ja kuvat, joissa maisema ei ole yksistään pääosassa. Maiseman

ollessa maiseman kokijan kokonaisvaltainen ympäristökokemus (Raivo 1997) kaupunkiympäristöjä ei voida tästä näkökulmasta täysin ohittaa, vaikka niitä ei mielletä perinteisessä mielessä Lapin maisemiksi, kuten esimerkiksi Käyrästunturin huipulta avautuvaa maisemaa. Arkisen eletyn kaupunkiympäristön ymmärtäminen merkityksellisenä maisemana (ks. esim. Karjalainen 2004) antaa mahdollisuuden etsiä maisemia aineistosta muualtakin tuntureilta tai jokilaaksojen varrelta. Tunturit ja jokimaisemat sekä luontopolut ovat monelle paikkoja, joissa vietetään vapaa-aikaa eikä niissä olla arkisen työnteon tai opiskelemisen parissa. Lapissa asumiseen liittyy myös arkipäiväisyys ja tiettyjen toimintojen toistuvuus, jolloin arkinen ympäristömme on kenties jotain muuta kuin luonnossa olevat vapaa-ajan maisemat. Tästä syystä pidän perusteltuna venyttää maisemakäsitystä siten, että tutkielmassani tarkastellaan myös niitä paikkoja, joissa ihmisten arki tapahtuu, kuten kaupunkien ja kylien keskustoissa.

2.4 Lappi tietynlaisena maisemana ja paikkana

Se, miten Lappi on määritetty, on vaihdellut niin historiallisesti, hallinnollisesti kuin maantieteellisesti (Neuvonen 2016, 10). Nykyään maantieteellisesti Suomen Lapilla tarkoitetaan Oulun pohjoispuolella olevaa aluetta, joka rajautuu Ruotsin, Norjan ja Venäjän rajojen kautta 98 946 neliökilometrin kokoiseksi alueeksi. Lappi käsitteenä ei kata ainoastaan Suomen pohjoisosaa, vaan Lappi levittäytyy myös Ruotsin, Norjan ja Venäjän pohjoispuolelle. (Tikkanen 2003, 11.) Tässä tutkimuksessa Lappi käsitteenä viittaa ennen kaikkea Suomen rajojen sisälle levittäytyvään Lappiin.

Suhteessa muuhun Suomeen sekä Keski-Eurooppaan, Suomen Lappia voidaan pitää pohjoisena periferiana (Neuvonen 2016, 10). Maantieteen tutkija Kai-Veikko Vuoristo ja matkailun tutkija Nina Vesterinen (2009, 342) kuvaavat puolestaan Lappia tyypilliseksi perifeeriseksi matkailualueeksi. Jälkikolonialistinen näkökulma puolestaan haastaa tämän periferia ja keskusta -asetelman ja pyrkii samalla purkamaan tätä jännitteistä kaksinapaista asetelmaa (Lehtonen & Löytty 2007, 110; Kuortti 2007, 11). Tutkielmani sitoutuessa jälkikolonialistiseen katseeseen, en käsitä Lappia täysin perifeerisenä alueena. Lappi on periferiaa vain, jos sitä tarkastelee Etelä-Suomesta tai Keski-Euroopasta käsin. On tärkeää kysyä, ketkä Lapin perifeerisyyttä määrittelevät: paikalliset vai Lapin ulkopuolella asuvien puheenvuorot. Tutkimukseni jälkikolonialistista katsetta olen avannut tarkemmin luvussa 3.4.

Yksiselitteistä Lapin maisemaa ei ole olemassa. Lappi maantieteellisenä alueena on jo niin laaja alue, että sen sisään mahtuu hyvin erityyppisiä alueita. Maisemat voivat vaihdella Kemin merimaisemista Enontekiön tunturijonoihin. Usein Lapille tunnusomaisena pidetään nimenomaan tunturimaisemia. Lappi on todellisuudessa pinnan muodoltaan tasaisempaa kuin pelkkää tunturimaisemaa (Neuvonen 2016, 14). Jos Lappia tarkastelee matkailumaisemana, se jakaantuu kahtia Metsä-Lappiin ja Tunturi-Lappiin. Lapista suurin osa on Metsä-Lappia. (Vuoristo & Vesterinen 2009, 341–342.) Matkailulla on myös ollut oma vaikutuksensa Lapin maisemakäsityksen muokkaamiseen.

Taidehistorioitsija W. J. T. Mitchellin (1994) mukaan maisemakuvat käyttävät kulttuurista määritysvaltaa: ne eivät vain symbolisoi valtasuhteita, vaan ne ovat kulttuurisen vallankäytön välineitä. Tästä näkökulmasta Lapin maisemien harjoittama kulttuurinen vallankäyttö määrittää niitä tapoja, joilla osaamme ja emme osaa kuvitella Lappia tietynlaisena asuinpaikkana. Mitchell (1994, 1–4) menee näkemyksessään niin pitkälle, että hän esittää maisemien käyttävänsä valtaa ihmisen intentioista riippumatta. Lapin maisemissa toisin sanoen me teemme tiettyjä asioita ja Lapin maisema tekee meille tiettyjä asioita.

Viestinnän tutkija Erkki Karvosen (2004, 69) ajatusta mukaillen Lappia ja Lapin maisemia voidaan myös tarkastella spektaakkelina, joka vastaa tietynlaisiin Lapista luotuihin mielikuviin. Karvonen (2004, 69) esittää, että Lapista voidaan rakentaa kaksi rinnakkaista todellisuutta: turistien eksotiikan tarpeita vastaavaa elämysten täyttämää todellisuutta ja arkista Lapin todellisuutta. Näin ollen voidaan myös ajatella Lapin asukasmarkkinoinnin luovan omaa todellisuuttaan Lapissa asumisesta, jonka ulkopuolella elää arkinen todellisuus, jossa jokaisen asunnon ikkunasta eivät näy tunturit tai jokimaisema eikä jokapäiväinen arkinen elämä ole pelkkää maiseman tuijottelua kivirakkaisten tunturien päällä.

Toisaalta Lapin maisemiin kietoutuu myös kysymyksen maiseman omistamisesta. Kenelle Lappi oikeastaan kuuluu: alkuperäiskansoille vai alueelle myöhemmin tulleille? Luonnonsuojelulle, kaivoksille vai turismille? Kulttuurin tutkijat Saara Jäntti, Tuija Saresma, Nina Sääskilahti ja Antti Vallius (2014, 17) esittävät Lapin kantavan aina mukanaan Suomen kolonialistista perintöä. Kolonialismi Lapin tapauksessa liittyy valtaväestön harjoittamaan saamelaisväestön kolonialisointiin. Tässä tutkielmassa ei mennä tätä syvemmin kolonialismikeskusteluun mukaan, mutta todettakoon, että kolonialistiset keskustelut ovat kuitenkin osa

tutkielmani tiedostettuja pohjavirtoja. Tutkielmani suhdetta kolonialismiin määrittelen tarkemmin luvussa 3.4, jossa avaan tähän työhön liittyviä tutkimuseettisiä kysymyksiä.

2.5 Ruumiillisuus

Maisema on ennen kaikkea ruumiillinen kokemus omasta ja paikan olemassaolosta. Kuvia ja karttoja katsomalla voimme toki saada käsityksen tietyn paikan maisemallisista erityispiirteistä, mutta vasta maiseman kokeminen tekee maisemasta meille toden. (Berleant 1997, 109–111.) Esimerkiksi työssäni olen nähnyt lukemattomia kertoja toinen toistaan vaikuttavampia kuvia Enontekiön kunnan alueella olevasta Saana-tunturista. Kun viimein sain mahdollisuuden ajaa Kilpisjärvelle, en osannut aavistaa, kuinka voimallinen kokemus oli nähdä ruskan väreissä kylpevä, kitukasvuinen tunturimaisema ja sen keskeltä nouseva lumihuippuinen Saana. Kokemus oli ennen kaikkea ruumiillisesti niin voimakas, että huomasin liikuttuvani mitä lähemmäksi ajoin Saanaa ja minun oli välillä pysähdyttävä tien laitaan – monien muiden ruskaturistien tapaan – hahmottamaan näkemääni sekä kokemaani.

Maisemien ja ruumiillisuuden suhde on näin ollen erityislaatuinen. Ilman kokevaa ruumista emme voi täysin tuntea ja tunnustella maisemaa. Berleant (1997, 18) vertaakin, että maisemia keräillään ennen kaikkea kokemisen kautta. On eri asia katsoa kuvia Saanasta kuin nähdä sen nouseva majesteetillisen hiljaisena horisontissa. Maisemakokemus ei näin ole pelkästään näköaistimukseen kietoutuva kokemus, vaan se on koko ruumiillisuuteen kietoutuva paikan kokemus. Berleant (1997, 97–99) painottaakin, että ruumiillisuus on yksilöllisyyden ilmaisu ja jokaisen yksilön ainutlaatuinen tapa olla osa ympäristöään. Se, miltä Saana-tunturin näkeminen tai Rovaniemen kaupunkitilassa käveleminen saa minut ruumiillisesti tuntemaan on ainutkertaista ja yksilöllistä.

Mutta mitä ruumiillisuus oikeastaan on? Ruumiillisuus käsitettä voi lähteä hahmottelemaan *ruumis* käsitteen kautta, jonka määrittelyä lainaan sosiaalipolitiikan puolelta tässä kontekstissa. Sosiaalipolitiikan ruumiskäsitys antaa avaimia ennen kaikkea yhteiskunnallisten ulottuvuuksien tutkimiseen, johon tutkimukseni myös kietoutuu tutkiessani nimenomaan kuntien harjoittamaa ruumiillisuuden tuottamis- ja määrittämisvaltaa. Yhteiskuntatieteilijä Raija Julkunen (2004, 20) määrittää ruumiin seuraavasti: ruumis on ihmisen materialistinen il-

maisu, johon linkittyy konstruktionistiset ja fenomenologiset ulottuvuudet. Näin ollen ihmisen ruumiillisuus kytkeytyy materialistiseen maailmaan, sosiaaliseen todellisuusteen. Ruumis on elävä, merkityksiä luova kokonaisuus, joka toimii yksilön ja yhteiskunnan rajapinnalla (Jokinen, Kaskisaari & Husso 2004, 8–10). Antropologisessa tulkinnassa ruumiskäsitys puolestaan jakaantuu kolmeen osaan: ruumis elettynä kokemuksena, ruumis yhteiskunnallisena symbolina ja ruumiin politiikkaan (Jokinen 1997, 9). Näin ollen ruumiillisuus voidaan käsittää yksilön ja yhteiskunnan väliseksi rajapinnaksi, johon kuuluu toisaalta yksilön sisäinen ruumiillinen kokemus sekä sen luoma todellisuus ja toisaalta yhteiskunnan luomat merkitykset sekä ruumiillisuuteen liittyvät poliittiset käytännöt. Kunnat julkisina, yhteiskunnallisina toimijoina, osallistuvat myös ruumiillisuuden määrittämiseen. Näin ollen tutkielmassani ruumiillisuus ja sen tuottaminen näyttäytyy myös poliittisena ilmiönä ja julkisen vallan käytön alueena.

Ilman materialistista ruumista ei ole myöskään immateriaalisia ajatuksia tai ideoita, koska ajatukset tarvitsevat materiaa olevat aivot syntyäkseen ihmisen tajuntaan. Ihmisen ajatukset eivät siis synny aivoissa, jotka ovat ikään kuin tikun nokassa, vaan ajatteluun vaikuttaa koko meidän kokeva sekä elävä ruumiillisuutemme. Ruumiillisuus on riippuvainen kontekstistaan: siihen vaikuttavaa ympäröivä kulttuuri, mutta samaan aikaan se on ainoa varma asia, joka yksilöllä on. (Berleant 1997, 97–99.) Tässä tutkielmassa määritän ruumiillisuuden ihmisen ainutlaatuiseksi materialistiseksi ilmaisuksi, jolla luodaan ja rakennetaan ympäröivää todellisuutta. Suhteessa maisemaan ruumiillisuus on keskeinen kokija ja maisemakokemuksen tuottaja. Maisemaa ei ole olemassa ilman sitä rajaavaa sekä kokevaa ihmistä. Tutkimuksessani hahmotan ruumiillisuuden sekä maiseman välisen suhteen liukuvaksi ja rajattomaksi sekä toisistaan riippuvaisiksi.

Ruumiillisuus kietoutuu myös visuaalisen kulttuuriin, koska ympärillä olevat kuvat osallistuvat tiedon tuottamisen prosesseihin: kuvien kautta tuotetaan popularisoitua tietoa ruumiista, sukupuolesta sekä seksuaalisuuksista (Vänskä 2006, 21). Se, mitä näemme ympärillämme, on kontrolloitua ja kuvallisuus heijastelee jokaisen aikakauden visuaalista ajattelua (em., 22). Näin ollen visuaalinen kulttuuri osallistuu ruumiillisuuden tuottamiseen ja ruumiillisuuskäsitysten ylläpitämiseen. Kuvat eivät ole vain kuvia, vaan kuvien valinnoilla tuotetaan käsitystä siitä, millainen on hyväksyttävää naisen ruumiillisuutta (ks. esim. Wolff 2003) ja minkälainen ruumiin koko on tavoiteltavaa (ks. esim. Bordo 2003). Aika ja paikka

vaikuttavat ruumiillisuuden määrittelyihin ja tähän määrittelyprosessiin osallistuvat niin kuvat kuin kirjoitustavat. Kuvia katsomalla emme kuitenkaan saa todellista käsitystä ihmisten kokemasta ruumiillisuudesta, mutta kuvien avulla voidaan kuitenkin tarkastella mistä lähtökohdista ruumiillisuutta rakennetaan ja millaisista ruumiillisuuksista tulee ikään kuin normaaleja. (Laiho & Ruoho 2005, 5–7.) Tutkimalla ruumiillisuutta visuaalisessa kulttuurissa tutkitaan toisin sanoen sitä, mistä lähtökohdista ruumiillisuutta tuotetaan ja millaiseksi ruumiillisuus määrittyy tietyssä ajassa sekä paikassa. Tutkimalla ruumiillisuutta Lapin maisemakuvissa tutkin kuntien tietoisesti tai tiedostamatta tekemää ruumiillisuuden tuottamista juuri tässä ajassa. Samalla myös tutkin sitä, millaiseksi voidaan Lapin kuntien ihanneruumiillisuuden tulkita olevan.

2.6 Aiempi tutkimus

Tutkielmani kannalta merkityksellisiä aiempia tutkimuksia olen ammentanut monitieteellisesti eri suunnilta. Esimerkiksi maisematutkija Mauno Häyrysen (2017) tutkimus maisemakuvastojen ja kansallisen representaatioiden välisestä suhteesta on tarjonnut erilaisia maisemantutkimisen tapoja. Häyrynen myös tarkastelee tutkimusstrategioita tämän suhteen tutkimiseen.

Kulttuurintutkija Kaisa Hiltunen (2014) puolestaan analysoi *Umur* -elokuvan sukupuolen sekä maiseman kuvaukseen liittyviä stereotypioita suomalaisuuden kontekstissa. Hiltunen päättyy esittämään Lapin olevan *Umur*-elokuvassa maisema, joka on enemmän taustakuvanomainen eikä niinkään eletty paikka. Tutkimusasetelmallisesti Hiltusen tekemä maiseman ja sukupuolen välinen tutkimus on yhteneväinen tämän tutkielman kanssa.

Sukupuolen ja kulttuurin tutkija Leena-Maija Rossi (2017) puolestaan on tutkinut Suomesta kuviteltua ja kuvateltua maakuvaa. Rossi tarkastelee artikkelissaan Suomen virallisen maakuvan ja imagon rakentumista. Hahmotan kuntien Instagram-kuvastojen avulla tehtävän samankaltaista imagon rakentamista. Näin ollen Rossin artikkeli on tarjonnut suuntaviivoja kuvastojen ja imagon välisien yhteyksien tarkastelemiseen.

Kasvatustieteen tutkija Seija Keskitalo-Foley (2004) on tutkinut Lapin toimijuuden tiloja ja paikkoja naisten elämäkertojen kautta. Tutkimuksessa keskitytään tuottamaan tietoa naisten

toimijuuksista maaseudulla. Keskitalo-Foleyn tutkimus tarjosi tähän tutkielmaan ennen kaikkea tapoja hahmottaa naisten toimijuutta Lapin maisemissa.

3 Aineisto ja metodit

Aineistoni koostuu Lapin kuntien Instagram-tilien maisemakuvista ja niissä esiintyvistä ruumiillisuuksista. Aineistoa olen kerännyt systemaattisesti Lapin kuntien Instagram-tileiltä elokuun 2021 aikana. Tarkastelun kohteena eivät kuitenkin ole kaikki Lapin kunnat, vaan valikoin aineistokseni vain niiden kuntien Instagram-tilit, joiden viesti on ensisijaisesti suunnattu nykyisille tai tuleville kunnan asukkaille. Näin ollen pelkästään matkailumarkkinointiin ja matkailusisältöihin keskittyvät Instagram-tilit jäivät tarkasteluni ulkopuolelle. Halusin nimenomaan tarkastella Lappia potentiaalisena asuinpaikkana ja asutettuna alueena enkä paikkana, jonne tullaan lomailemaan tai hetkellisesti käymään. Matkailu- ja asukasviestinnälliset tavoitteet eroavat toisistaan, vaikka toisaalta aineistoni valossa visuaalinen materiaali näyttäisikin olevan melko tai täysin samanlaista.

Aineistoa analysoin kolmea erilaista metodia yhdistelemällä. Nimitän valitsemaani metodia *kolmivaiheiseksi siivilämetodiksi*, joka syntyi orgaanisesti tämän tutkimusprosessin aikana. Metodia kuvaan yksinkertaisesti metodiksi, jossa visuaalista aineistoa siivilöidään kolmen, tiheydeltään erilaisen, siivilän avulla. Näiden, tiheydeltään erilaisten, siivilöiden avulla analysoin esiin kuvien ominaisuuksia karkeista havainnoista kohti hienojakoisempia havaintoja. Kolmivaiheinen siivilämetodi etenee sisällönanalyysistä teemoitteluun ja lopulta representaatioanalyysiin. Valitsemani aineistomassa analysoitiin ensiksi läpi sisällönanalyysin sekä teemoittelun avulla, mitkä toimivat kuvien karkeampien ominaisuuksien jaottelijoina ja luokittelijoina.

Sisällönanalyysivaiheessa kuvissa olevat perusominaisuudet taulukoitiin ja laskettiin yhteen. Sisällönanalyysivaiheen aikana aineistosta itsestään nousi esille toistuvia temaattisia kokonaisuuksia, joten sisällönanalyysiä päädyin täydentämään aineistolähtöisellä teemoittelulla. Aineistolähtöisesti syntyneet teemalliset kokonaisuudet nivottiin yhteen sisältöanalyysin määrällisten tulosten kanssa. Sisällönanalyysi- ja teemoitteluvaiheen jälkeen valitsin kahta eri teemaa edustavia kuvia kahdeksantoista kappaletta tarkempaa representaatioanalyysiä varten. Representaatioanalyysi edustaa kolmivaiheisen metodin hienojakoisinta siivilää, jossa yksittäisten kuvien ominaisuuksia pureudutaan tarkemmin kuin kolmivaiheisen metodin kahdessa ensimmäisessä vaiheessa.

Seuraavaksi esittelen yksityiskohtaisemmin valittua aineistoa sekä metodologisten valintojeni taustoja. Lisäksi pyrin kuvaamaan kolmivaiheisen siivilämetodin etenemistä mahdollisimman konkreettisesti. Aineiston käsittelyä on ohjannut systemaattisuus, ennalta valitut käsitteet sekä toisaalta myös herkkyys aineistosta nousevia teemoja kohtaan.

3.1 Aineistonkeruu

Tutkimuksen aineistonkeruuta varten kävin jokaisen kunnan Instagram-tilin sisällön systemaattisesti kuva kuvalta läpi ja valitsin jokaisen kunnan kuvavirrasta ne kuvat, joissa näkyy sekä maisema että ihmisen/ihmisten ruumiillisuus. Aineistonkeruu on tapahtunut 19.–26.8.2021. Kysymys siitä, mikä on maisemakuva, on toki tulkinnanvarainen. Kuvien valinnassa nojaudun edellisessä teorialuvussa esittelemääni maisemakäsitykseen, jonka mukaan maisema on kulttuurinen sopimus tietynlaisesta näkymästä. Maisemakäsitystä venytin siten, että esimerkiksi kaupunkimiljööt ovat laskettavissa maisemakuviksi. Rovaniemen keskustassa asuvana ihmisenä koen, että päivittäin näkemäni kerrostalomiljööt tuottavat yhtä lailla maisemallisia kokemuksia kuin metsä- tai tunturimaiseman katsominen. Laajentamalla maisemakäsitystä olen pyrkinyt koostamaan mahdollisimman monipuolisen ja laajan aineiston, jolloin myös käsitys Lapista laajenee muuksi kuin autioiksi erämaiksi tai tuntureiksi. Tosin valtaosa Lapin alueen kunnista on maaseutumaisia kyliä, mutta joukkoon mahtuu myös neljä kaupunkikuntaa: Kemi, Kemijärvi, Rovaniemi ja Tornio.

Aineistonkeruuvaiheessa havaitsin, että kuntien Instagram-tilit eivät ole sisältönsä puolesta yhteneväisiä, vaan kuntien välistä sisällöllistä hajontaa on paljon. Kokonaisuudessaan julkaisujen määrä vaihteli Simon kunnan 61 julkaisusta Savukosken yli tuhanteen julkaisuun. Aineisto lopulta koostui 323 kuvasta (liite 1), joissa on ihminen sekä maisema tai ihmisen/ihmisten ympärillä olevaa ympäristöä. Julkaisuissa, joissa oli useampi kuva, valikoin yhden kuvan aineistoon.

Aineiston keräämisen myötä kävi nopeasti ilmi matkailun olevan Lapin kunnille viestinnällisesti merkittävämpi teema kuin kunnassa asumisen teema. Matkailun vaikutus näkyy siinä, että osalla Lapin kunnista on pelkästään matkailumarkkinointiin keskittyvä Instagram-tili. Osalta kunnista löytyy erikseen matkailuun ja asukasmarkkinointiin liittyvät tilit ja osalla

kunnista Instagram-tili toimii sekä matkailun että asumisen viestintäkanavana. Lopulta aineistoa koostaessani jätin tarkastelun ulkopuolelle niiden kuntien tilit, jotka ovat pelkästään matkailumarkkinointiin keskittyneitä.

Näin ollen kaikki Lapin 21 kuntaa eivät ole mukana tämän tutkielman aineistossa, vaan rajauksen jälkeen tarkastelun kohteeksi tulivat kaiken kaikkiaan kahdentoista kunnan Instagram-tilit. Aineistoa kerättiin Inarin, Kemin, Kolarin, Pellon, Rovaniemen, Savukosken, Sodankylän, Simon, Tervolan, Tornion, Utsjoen ja Ylitornion tileiltä. Muonion ja Posion kuntien Instagram-tilit perustettiin vasta aineiston keräämisen jälkeen.

Aineistoon valikoitujen kuntien listauksessa on kaksi rajatapausta: Savukosken ja Utsjoen kuntien tilit olivat päällisin puolin enemmän matkailumarkkinointiin keskittyneitä tilejä. Matkailupainotuksen olen päätellyt siitä, millä kielellä viestintä tapahtuu, pyritäänkö kuvatekstеissä pääasiallisesti puhuttelemaan matkailijoita ja onko kuvavirran seassa esimerkiksi kunnan omia tiedotteita. Englanti ainoana viestintäkielenä voidaan nähdä viittaavan vahvasti kansainväliseen matkailumarkkinointiin. Näin ollen Utsjoen kunnan tiliä voidaan pitää pelkästään matkailumarkkinointiin keskittyvänä tilinä, mutta koska tiliä kuitenkin nostetaan esille muun muassa kunnan nettisivuilla, valikoitui tili mukaan tähän aineistojoukkoon. Savukosken kunnan sisällöissä vaihtelevat niin kunnan tiedotteet kuin matkailusisällöt.

3.2 Sisällönanalyysi ja teemoittelu

Koska minulla oli käsissäni laajahko tutkimusaineisto, halusin saada yleiskäsityksen kuvissa esiintyvien ruumiillisuuksien ominaisuuksista ja niiden yleisyydestä. Kolmivaiheisen siivilämetodin lähtökohdaksi valitsin sisällönanalyysin. Sisällönanalyysin avulla saadaan aineistosta kvantitatiivista tietoa. Erityisesti laajojen aineistojen yhteydessä sisällönanalyysi menetelmänä luo järjestystä ja tuottaa toistettavia tuloksia. (Seppä 2012, 212–214.) Tässä tutkielmassa olen toteuttanut sisällönanalyysiä soveltuvin osin. Olen käyttänyt metodia ennen kaikkea yleiskuvan luomiseen ja muiden laadullisten metodien tukena.

Sisällönanalyysi on kvantitatiivinen metodi, jota ohjaa valittu taustateoria. (Seppä 2012, 216–229; Rose 2012, 87–103.) Kuten visuaalisen kulttuurin tutkijat Anita Seppä (em.) ja Gillian Rose (em.) painottavat, sisällönanalyysistä saadut löydökset ovat täysin riippuvaisia

valituista kategorioista ja pelkästään kategorioiden valinta tuottaa tietynlaisia tuloksia. Vaikka Seppä (2012, 216–229) tai Rose (2012, 87–103) esittelevät sisällönanalyysin moniaskeleisena prosessina, aineistoni analyysissä sisällönanalyysin tehtävänä on ollut ennen kaikkea tukea representaatioanalyysiä. Kasatun aineiston analysoin sisällönanalyysin keinoin ensin yleisellä tasolla tiettyjä ominaisuuksia havainnoiden. Käytännössä olen jokaisen kerätyn Instagram-kuvan katsonut läpi ja taulukoinut siinä olevat ominaisuudet kunnittain. Lopuksi saatoin koko aineiston yhdeksi isoksi havaintojoukoksi. Tällöin olen voinut tuottaa koko aineistoa koskevia määrällisiä tuloksia. Sisällönanalyysissä käyttämäni kategoriat syntyivät sukupuolentutkimuksen intersektionaalisuuden käsitteen kautta, jonka olen määrittänyt aiemmin tämän tutkielman teoriaosuudessa.

Ruumiillisuuden ja visuaalisuuden näkökulmasta tarkasteluni ulottui ruumiin pinnalta luettaviin ominaisuuksiin. Tällöin esimerkiksi luokkaan liittyvät näkökulmat ovat jääneet vaille tarkastelua, vaikka luokkaan liittyviä viittauksia oli myös osin mahdollista lukea aineistosta. Sisällönanalyysissä luokittelun kategoriat olivat seuraavat: kuvassa olevien ihmisten lukumäärä, sukupuoli, ikä, ruumiin rakenne, ruumiin kyvykkyys, etnisyys ja ruumiillinen toiminta. Lisäksi havainnoin ihmisen kanssa kuvissa näkyviä eläinlajeja ja niiden määrään, koska aineistosta tekemien ensihavaintojen perusteella eläimet kuuluvat kiinteästi Lapin maisemakuviin. Sisällönanalyysin kannalta valitut kategoriat/muuttujatekijät ohjaavat saatavia tuloksia ja tulosten käytettävyyttä (Rose 2012, 90–96; Seppä 2012, 223–226). Kategoriat eivät viittaa reaalimaailmaan vaan aina kuvissa esiintyviin esityksiin eli representaatioihin. Näin ollen, jos jokin ominaisuus ei ole pelkästään kuvaa katsomalla määritettävissä, ei määritystä tule etsiä kuvien ulkopuolelta. (Seppä 2012, 223.) Tutkimuksessani kuvien luokittelu onkin tapahtunut pelkästään kuvien tarjoaman informaation perusteella. Jos kuvissa esiintyvä ruumiillisuus on esimerkiksi ollut niin kaukana kuvan katsojasta, ettei ihmisen sukupuolesta tai iästä voi pelkän kuvan tarjoaman informaation perusteella tehdä päätelmiä, näitä ominaisuuksia ei ole luokiteltu lainkaan. Tällaisten kuvien kohdalla olen analysoinut ainoastaan kuvissa esiintyvien ihmisten määrää sekä kuvassa esiintyvää ruumiillista toimintaa.

Melko varhaisessa vaiheessa tutkimusprosessiani aineistosta itsestään alkoi muodostua teemaattisia kokonaisuuksia. Nimittäin aineistoa läpi käydessäni kuvissa toistuivat muutamat teemat, jotka otin lopulta myös mukaan osaksi sisällönanalyysin luokittelua. Näin ollen si-

sällönanalyysiä täydensi aineistolähtöinen teemoittelu. Kolmivaiheisen siivilämetodin kannalta, ja siivilöintivertausta käyttäen, teemoittelu oli kaikista karkein aineistoni analyysivaihe, jossa aineistoa on jaettu aineistosta nousevien teemojen kesken. Aineistosta nousi esille kaiken kaikkiaan neljä erilaista teemaa, joita tutkimuksessani nimitän tästä eteenpäin ruumiillisuuden moodeiksi. Sanalla *moodi* pyrin kuvaamaan Lapin maisemakuvien ruumiillisuuksien olemisen- ja jäsentymisentapaa.

Erilaisten ruumiillisten moodien löytymistä voidaan jo osin pitää tämän tutkimuksen varsinaisina tuloksina. Aineistosta esiin nousseet neljä moodia olivat: aktiivinen ja työtä tekevä ruumiillisuus, kansallisromanttinen vaeltaja ja maalaisromanttinen sekä kaupunkilaistunut ruumiillisuus. Näistä moodeista representaatioanalyysivaiheeseen päätyivät aktiivinen ja työtä tekevä ruumiillisuus sekä kansallisromanttinen vaeltaja. Maalaisromanttinen sekä kaupunkilaistunut ruumiillisuus olivat havaintojoukkona pienehköjä, joten ne jäivät pois kolmivaiheisen metodin viimeisestä vaiheesta. Maalaisromanttisessa moodissa korostuivat maalaisromanttiset asetelmat ja menneeseen romantisoiden katsova katse. Kaupunkilaistuneessa ruumiillisuuden moodissa oltiin kaupunkiympäristössä asfaltin ja rakennetun ympäristön ympäröiminä. Kaupunkilaistuneen ruumiillisuuden moodia oli havaittavissa erityisesti Tornion, Kemin ja Rovaniemen kuntien tileillä. Molemmat moodit esiintyivät kuitenkin yhdessä kahden dominoivan moodin kanssa, joten maalaisromanttinen ja kaupunkilaistunut moodi tulivat myös kahden muun moodin yhteydessä.

Koska tutkimukseni asettuu visuaalisen kulttuurin tutkimuksen viitekehykseen, on oleellista myös tutkia, mitä kuvista puuttuu (Seppänen 2005, 13–15). Näin ollen päädyin tutkimaan, minkälaiset representaatiot ovat vähemmistössä tai jäävät kokonaan maisemakuvista pois. Lapin maisemien poissulkevuus on merkittävää myös sen vuoksi, että se avaa mahdollisuuden tutkia minkälaista kuntalaisuuden ihannetta ei haluta liitettäväksi kuntaan ja millainen tapa asua sekä olla kunnassa jää vähemmistöön. Näin ollen tutkielmassani tulen tuonnempana käsittelemään tarkemmin aktiivisen ja työtä tekevän sekä kansallisromanttisen ruumiillisuuden moodeja. Aineistossa olleiden yleisimpien moodien lisäksi analysoin Lapin maisemista pois suljettuja ruumiillisuuksia.

3.3 Representaatioanalyysi

Representaatioanalyysiä varten valitsin kahta yleisintä moodia edustavia kuvia 5–7 kappaletta. Pois suljettuja ruumiillisuuksia tarkastelin tarkemmin kuuden kuvan osalta. Tarkempaan analyysiin valitut kuvat jollain tavalla kiteyttävät valittujen moodien keskeisimmät elementit tai ne poikkeavat merkittävästi moodin luomasta keskiarvosta. Representaatioanalyysissä kuvissa olevat ruumiillisuuden representaatiot siis siivilöidään mahdollisimman tiheällä siivilällä.

Representaatioanalyysissä huomio kiinnittyy kuvien luomiin representaatioihin ja niiden luomiin todellisuuksiin. Olen ennen kaikkea kiinnostunut representaatioanalyysissäni siitä, millaisia todellisuuksia kuntien maisemakuvien ruumiillisuudet tuottavat ja millaisin keinoin kuvat osallistuvat luomaan Lapissa asumisen todellisuutta. Jotta kysymykseen todellisuuden rakentamisesta voidaan vastata, tulee huomio kiinnittää kuvien esittämistapoihin, kuvien luomiin vaikutelmiin ja kohteensa jäsentämistapoihin (Mäkiranta 2010, 114–115). Representaatioanalyysissä kiinnitin huomiota seuraaviin näkökulmiin: millaisen vaikutelman kuva rakentaa, millaisin keinoin maisemassa olevaa ruumiillisuutta rakennetaan, millaisia kulttuurisia viittauksia kuvasta voidaan lukea ja millaisia esittämistapoja kuvassa käytetään.

Maisemakuvien tutkimusta representaatiokäsitteen kautta on myös kritisoitu. Representaatioanalyysin rinnalle on nostettu maisemakuvien performatiivisuuden tutkimus, jossa kiinnitetään huomiota maiseman materialistisuuteen, ruumiillisuuteen ja maisemassa elämiseen. Toisaalta pelkästään performatiivisuuteen keskittyvä maisematutkimus jättää huomioimatta kuvissa olevat valtasuhteet sekä kuvan havainnoijan position. (Häyrynen 2017, 236–237.) Omassa representaatioanalyysissäni pyrin Häyrysen (2017, 237) mainitsemaan sillanrakentajuuteen: analyysissäni kuvat eivät ole pelkästään immateriaalisia, merkityksin ladattuja kulttuurituotteitta, vaan niihin kytkeytyvät kehollinen kokemus ja maisemassa elämisen aspektit. Olen ennen kaikkea kiinnostunut kuvien käyttämästä vallasta, jolloin tutkimuskysymykseeni en kykene vastaamaan pelkän performatiivisuuden analyysin kautta. Vaikka analyysini tästä johtuen painottuu representaatioiden analysoimiseen, tiedostan maisemiin liittyvän kehollisuuden ja maisemien rakentumisen niissä elämisen kautta.

3.4 Tutkimuseettiset kysymykset

Tutkimuseettisessä pohdinnassani kiinnitän huomiota omaan tutkijapositiooni ja sosiaalisen median kuviin liittyviin oikeudellisiin kysymyksiin. Koska tutkimukseni aineiston analyysi pohjautuu intersektionaalisuuden käsitteeseen ja feministiseen tutkimusperinteeseen, oma tutkijapositioni ja siihen liittyvät näkökulmat tulee kirjoittaa huolellisesti auki.

Ensinnäkin tarkastelen tutkimuskohdettani valtaväestöön kuuluvana koulutettuna, valkoisena naisena. Suhdettani Lappiin voidaan pitää sekä läheisenä että etäisenä. Olen asunut Rovaniemellä vuodesta 2010 alkaen, jolloin Lappi maakuntana on minulle läheinen ja merkityksellinen alue. Toisaalta vasta viime vuosina olen voinut identifioitua lappilaiseksi: tätä ennen olen esitellyt itseni junantuomaksi, jolla olen ikään kuin halunnut alleviivata olevani jostain muualta ja edelleen tarkastelevani Lappia muualta muuttaneena. Suhteeni Lappiin ja Lapin maisemiin on myös väistämättä vaikuttanut tutkimuksen aineiston ja teoreettisen viitekehyksen valintaan.

Koko tutkielman työstämisen ajan olen työskennellyt Lapin alueen asukasmarkkinoinnin parissa, joten tarkastelisin aineistoa eri tavalla, jos maisemakuvat eivät liittyisi niin läheisesti toimenkuvaani ja työarkeeni. Toisaalta pro gradu -tutkielman aihetta ei olisi syntynyt ilman, että olisin päivittäin työni puolesta käsitellyt Lapin maisemakuvia. Tutkielman työstäminen on antanut mahdollisuuden tarkastella kriittisesti työtäni, tekemiäni kuvavalintojani ja niiden rakentamia vaikutelmia Lapista.

Tiedostan, että harjoittamani kuvien ruumiillisuuksien kategorisointi on itsessään eroja tuottavaa. Erojen tarkastelu ei ole neutraali tutkimusväline, vaan erojen tarkastelu toisintaa olemassa olevia, osin ongelmallisia, ruumiillisuuden kategorioita (Lempiäinen, Leppänen & Paasonen 2012, 8–9). Ensinnäkin sisällönanalyysissäni käytetty kategoria *etnisyys* on lähtökohtaisesti ongelmallinen, kuten Rossi (2012, 30) toteaa. Tutkijana olenkin joutunut painimaan sen kysymyksen kanssa, kuinka etnisyyksien luokittelu ylläpitää valtahierarkioita. Toisaalta ilman luokittelua ei ole mahdollisuutta päästä käsiksi esimerkiksi kysymykseen siitä, millaisia ruumiillisuuksia kuvissa eniten esiintyy.

Kuvia olen lukenut pelkästään kuvien tarjoaman informaation avulla, vaikka kuvatekstit olisivat voineet tarkentaa ja täydentää havaintojani. Tällöin esimerkiksi kuvissa olevien ihmisten sukupuolen määrittäminen on tapahtunut kuvissa olevien vihjeiden avulla. Tiedostan, että pelkästään kuvien perusteella ei aina voida määrittää toisen ihmisen sukupuolta, ikää tai etnisyyttä. Ruumiin koon määrittäminenkin on tulkinnanvaraista. Tällöin kuvista tekemäni luokittelut ovat ennen kaikkea omasta tutkijapositiostani käsin tekemää tulkintaa. Tutkijana olen pyrkinyt olemaan tietoinen ja aktiivinen katsoja, joka ei tee luokitteluja silloin, kun ei sitä kuvainformaation avulla aidosti pysty tekemään.

Tutkielmassani pyrin jälkikolonialistiseen katseeseen. Jälkikolonialistisella katseella tarkoitan tutkijan katsetta, joka pyrkii vastustamaan poliittista, yhteiskunnallista ja kulttuurista ylivaltaa. Jälkikolonialistinen tutkimusote on monitieteinen ja kriittinen lähestymistapa, joka on hyvin läheinen feministiselle tutkimusnäkökulmalle. (Kuortti 2007, 14–15, 22–23.) Jälkikolonialismista puhuttaessa on tärkeää huomauttaa, että kolonialistiset rakenteet elävät edelleen yhteiskunnassa, joten ei ole varsinaisesti olemassa kolonialismin jälkeistä aikaa. Esimerkiksi alkuperäiskansoihin kohdistuu edelleen kolonisaatioprosesseja (Kuokkanen 2007, 144). Jäntti ym. (2014, 17) mukaan Lappi kantaa aina mukanaan kolonialistista perintöä, joten on myös perusteltua tarkastella kriittisesti kolonialistisia prosesseja ja olla toisaalta ylläpitämättä niitä omassa tutkimustyössään.

Yksi suuri eettinen kysymys tutkielmassani liittyy sosiaalisen median kuvien käyttöön. Tutkimuseettiset haasteet liittyvät ennen kaikkea kuvissa esiintyvien ihmisten yksityisyyden suojaan ja toisaalta kuvien käyttöoikeuksiin (ks. esim. Kosonen, Laaksonen, Rydenfelt, & Terkamo-Moisio, 2018). Käyttämäni aineisto koostui kaikkiaan julkisesti nähtävissä olevasta 323 kuvasta, joten minulla ei ole ollut mahdollista kysyä tutkimusekonomisista syistä jokaiselta kuvassa olevalta henkilöltä lupaa käyttää hänestä otettua kuvaa tutkimustarkoitukseen. Kuvat ovat Instagramissa julkisesti nähtävissä ilman, että kuvien näkemiseen tarvitsee omaa käyttäjätiliä. Kaikki kuntien käyttämät kuvat eivät ole myöskään kuntien itsensä ottamia tai ostamia kuvia, vaan kuvia on uudelleen julkaistu toisilta tileiltä. Kuvien kohteita olen pyrkinyt kohtelemaan kunnioittaen; näin koen feministisen tutkimusperinteen minua ohjaavan. Tähän kirjalliseen työhön valikoimani kuvat ovat suurimmaksi sellaisia kuvia, joissa kuvien kohteet eivät välttämättä ole suoraan tunnistettavissa. Vaikka kuvat ovat julkisilla tileillä tulee kuvia kohdella niin kuin henkilötietoja (Kosonen ym. 2018). Oleellista on kysyä, mitä kuvien kohteille seuraa tässä kontekstissa esiintymisestä (em., 120).

Kuvien käyttöoikeuksien osalta olen pyrkinyt olemaan mahdollisimman huolellinen. Kuvat olen tallentanut tätä tutkielmaa varten Instagramissa olevan tallenna-toiminnon avulla ja olen kunnittain tehnyt Instagram-tilille tallennuslistoja jokaisen kunnan kuville. Käytän kuvia tässä, tutkielman kirjallisessa muodossa, siteeraten. Tekijänoikeuslain 21. § ja 25. § nojalla tieteellisessä julkaisussa kuvia voidaan käyttää, jos kuvia käytetään hyvän tavan mukaisesti siteeraten (Tekijänoikeuslaki 404/1961). Kuvien alkuperäiset omistajat olen merkinnyt lähdetietoihin ja jokaiseen kuvaan löytyy linkki lähdeluettelon lopusta.

4 Ruumiillisuuden kaksi moodia

Katsottuani läpi 323Instagram-kuvaa kuvissa oleva ruumiillinen toiminta oli joko aktiivista toimintaa tai passiivista horisonttiin katsomista. Myös Hiltunen (2014, 77) on tehnyt vastaavan havainnon tutkiessaan *Umur*-elokuvan sukupuolen ja kansallismaiseman representaatioita. Aineiston järjestäessään itseään erilaisiin temaattisiin kokonaisuuksiin, päädyin hahmottamaan kuvissa usein toistuvat teemat ruumiillisuuden erilaisiksi moodeiksi. Moodilla tarkoitan ruumiillisuuden olemistapaa maisemassa ja tapaa, jolla ruumiillisuudet esiintyvät maisemissa. Osassa aineistoa erilaiset moodit kietoutuivat samaan maisemaan antaen vihjeitä siitä, miten maiseman äärelle on päädytty. Esimerkiksi yhdessä Savukosken kuvassa tunturin laella seisoo henkilö, joka on laittanut suksena seisomaan pystyyn lumihankeen (kuva 2). Tällöin maisemaan pääseminen on ollut ruumiillisesti aktiivinen teko ja seisahtuminen maiseman äärelle on ikään kuin palkinto ruumiillisesta ponnistelusta.

Teemoitellen löytämäni kaksi muuta kategoriaa, maalaisromanttinen ruumiillisuus ja kaupunkilaistunut ruumiillisuus, jäivät pois representaatioanalyysistä. Havaintojoukkona maalaisromanttinen ruumiillisuus oli melko pieni ja selkeästi maalaisromanttista moodia esiintyi aineistossa yhdeksän kertaa. Lisäksi aineistossa oli kaksikymmentä kuvaa ruumiillisuuksista urbaanissa ympäristössä. Kansallisromanttisen vaeltajan ruumiillisuuden teemaa toistavia kuvia oli 133 kappaletta ja aktiivisia sekä työtätekeviä ruumiillisuuksia oli 218 kappaletta. Näin ollen keskityin representaatioanalyysissäni vain kahteen suurimpaan havaintojoukkoon. Maalaisromanttisen ja kaupunkilaistuneen ruumiillisuuden moodit kuitenkin löytyvät kahden yleisemmän moodin sisältä, jolloin representaatioanalyysistä pois jätetyt moodit ovat tulleet joka tapauksessa käsitellyksi osana kolmivaiheista siivilämetodia.

Sen lisäksi, että tarkasteluni ulottui siihen mitä oli havaittavissa, olin myös kiinnostunut siitä, mitkä tai ketkä kuvista puuttuivat. Viimeisessä luvussa tarkastelenkin niitä ruumiillisuuden kategorioita, jotka olivat aineistossa marginaalissa tai puuttuivat kokonaan Lapin maisemakuvista. Päädyin näin ollen tulkitsemaan Lapin maisemia myös poissulkevina maisemina yhdessä kansallisromanttisen vaeltajan sekä aktiivisten ja työtätekevien ruumiillisuuden moodien kanssa.

4.1 Kansallisromanttinen vaeltaja

Kuva 1. (Explore Utsjoki | Lapland 2019)

Kansallisromanttisen vaeltajan moodi sai osittain nimensä Caspar David Friedrichin romantiikan ajan teoksesta *Vaeltaja sumumeren yllä*. Kyseisessä teoksessa korkealle kiivennyt vaeltaja tuijottaa eteensä avautuvaa sumun verhoamaa maisemaa. Vaeltaja on selin katsojaan ja hänen asentonsa on staattinen. Katsottuani läpi yli 300 Lapin maisemakuvaa kyseisen teoksen kaikuja oli nähtävissä useassa kuvassa. Tutkimuksen aineistossa kaikkiaan 133 maisemakuvaa tavalla tai toisella varioi Friedrichin teoksen tunnelmaa. Friedrichin ja aineiston välinen yhteneväisyys löytyy ennen kaikkea kuvien asetelmallisuudesta ja yksilön sekä maiseman välisestä etäisyydestä. Myös Hiltunen (2014, 75) päätyy löytämään *Umur*-elokuvan Lapin maisemakuvista kaikuja Friedrichin maalaustavasta ja maisemakuvista.

Kansallisromanttisen vaeltajan moodi voidaan kytkeä myös Lapin maisemien kansallismaisemastatukseen. Kansallismaisemalla tarkoitetaan tiettyä maisemaa, joka mielletään niin taloudelliseksi kuin ideologiseksi omaisuudeksi. Kansallismaisemien syntyä ja määrittelyä voidaan pitää myös systemaattisen kulttuurisen oppimisen tuloksena: kansallismaisema ei synny ilman, että se kulttuurisesti sovitaan olevan kansallismaisema. (Palin 2004, 65.) Ei ole olemassa yksittäistä kansallismaisemaa, vaan kansallismaiseman määritelmä ulottuu koskemaan useita erilaisia maisematyyppejä. Kansallismaiseman käsitteellä voidaan viitata ylhäältä katsottavaan järvi- tai metsämaisemaan, yleisesti tunnettuun kuvaukseen jostain tietystä maisemasta tai merkittävään fyysiseen maisemakokonaisuuteen. (Häyrynen 2005, 9, 19–20.) Häyrysen (2005, 21) mukaan kansallismaisemassa on kyse suomalaisuuden representaatiosta ja suomalaisen maiseman ideaalista: toisin sanoen, miten haluamme Suomea esitettävän ja millaista kuvaa Suomesta tietynlaisena maisemana haluamme ylläpitää.

Kuva 2. (Karhapää 2021)

Lapin maisemilla on ollut ja on edelleen erityinen asema kansallisen identiteetin muodostamisessa. Yleisesti ottaen maisemia on käytetty kautta aikain kansallisten identiteettien muovaamiseen (Schama 1995, 15), joten voidaan ajatella Lapin maisemakuvia käytettävän Lapin maantieteellisen ja kulttuurisen identiteetin muodostamiseen. Historiallisesti Lapin maisemien kansallismaisemastatusta on rakennettu läpi vuosisatojen. Zachris Topelius oli kansallisten maisemakuvastojen edelläkävijöitä Suomessa, ja jo Topeliuksen aikana Lappi esitettiin luonnonmaisemana ikään kuin kääntöpuolena sivistyneeseen Etelä-Suomeen (Häyrynen 2005, 40–41). Historiallisessa jatkumossa eri maakuntien maisemallinen painoarvo on vaihdellut, mutta Lapin maisemien painoarvo on joko pysynyt samana tai kasvanut Häyrysen (2005, 71) mukaan. Jäntti ym. (2014, 17) kuvaa Lapin olevan yhtaikaa kansallismaisemien keskiössä ja niiden reunoilla: Lappiin paetaan urbaania elämää ja samalla se nähdään eksoottisena perifeerisenä reuna-alueena. Asukasmarkkinoinnissa käytetyt maisemakuvat osallistuvat näin ollen sekä lappilaisen asukkaan että Lapin maantieteellisen identiteetin muodostamiseen.

Tutkielman aineistossa tätä moodia edustavissa kuvissa ihmiset ovat asettuneet useimmiten kuvan keskelle. Kukaan ei katso suoraan kohti kameraan, vaan katse on ikään kuin kiinnittyneenä jonnekin kaukaisuuteen, kenties horisontissa aukeavaan maisemaan. Kuvissa on myös vihjeitä siitä, miten juuri tähän kyseiseen maisemaan on päästy. Maiseman äärelle on tultu pyöräillen (kuva 1), hiihtäen (kuva 2), koiran kanssa vaeltaen (kuva 3). Vaikka kuvissa esiintyvät ihmiset ovat paikoillaan ja selkeästi pysähtyneitä ihailemaan kameran edessä tai takana aukeavaa maisemaa, on heidän täytynyt jollain tavalla ponnistella päästäksensä juuri kyseisen maiseman äärelle. Koska maisemien äärelle pääseminen on vaatinut fyysistä ponnistelua, kuvissa olevat ruumiillisuudet representoivat lähtökohtaisesti kyvykkäitä ruumiillisuuksia. Kivirakkaisten tuntureiden laelle harvemmin kulkee esteetön reitti, täten voidaan todeta aineistovalintani itsessään tuottavan kyvykkään ruumiillisuuden representaatiota.

Kuvissa esiintyy pääasiallisesti naisia ja koko aineiston osalta maisemakuvissa esiintyy eniten naisia tai tyttöjä. Näin ollen Lapin maisemat heijastuvat aktiivisten naisten maisemana (vrt. Hiltunen 2014). Aktiiviset naiset kiipeävät tuntureiden huipulle ja pysähtyvät olemaan osa Lapin maisemaa. Naisruumiillisuuksien suuren määrää voi kenties tulkita Lapin kuntien toiveena saada lisää työikäisiä naisia Lappiin, koska nuorten naisten muuttoliike pois Lapista kohdistuu isompiin kaupunkeihin (Aro & Siltanen 2020; Sonkajärvi 2021). Tämä toive on kuitenkin ristiriitainen: samaan aikaan, kun Lappiin halutaan työikäisiä naisia, koulutetut naiset todellisuudessa lähtevät pois Lapista, koska he eivät löydä koulutustaan vastaavaa työtä ja työmarkkinat vaikuttavat syrjivän koulutettuja naisia. (Keskitalo-Foley 2013, 145–146.) Voidaan toisaalta pohtia, halutaanko tässä kenties viestiä Lapin luonnon luomasta rauhasta, jossa kiireiset, työtä tekevät naiset voivat löytää paremman tasapainon työn ja vapaa-ajan välillä.

Kuva 3. (Kolarin kunta 2021)

Millaisissa maisemissa ruumiillisuudet ovat? Kuvat 1 ja 2 on otettu talvella jonkin korkean kohdan päältä. Kuvassa 1 kaukana siintävät lumipeitteiset tunturit, ja päästäkseen vielä korkeammalle ihastelemaan aukeavaa maisemaa, kuvassa oleva ihminen on kiivennyt suuren kiven päälle. Kuvassa 2 näemme talvista kumpuilevaa erämaamaastoa ja maisema jatkuu kauas horisonttiin. Kuvassa 3 esiintyy tunturi kesäasussaan. Voimme aavistaa, että maisema

jatkuu kaukaisuuteen tunturin takana. Etualan kasvillisuus antaa myös viitteitä siitä, että kuvassa olevat ihminen ja koira ovat myös tunturin tai korkean vaaran päällä. Kuvassa 4 näemme ihmisen takana olevaa tunturimaisemaa. Kuva on Utsjoelta ja on hyvin samankaltainen ensimmäisen kuvan kanssa, joka myös on Utsjoelta. Maisemasta emme saa muita vihjeitä kuin, että takana kulkee tuntureiden jono. Kuva 5 kenties poikkeaa aiemmista kuvista maisemallisesti. Kuvassa näemme kesäisen vesistön äärellä olevan laavun ja kaukana siintävän vastarannan. Laavun ja vesistön välissä kulkee pieni kaistale hiekkarantaa. Kuvassa 5 on ainoa rakennus kansallisromanttisen vaeltajan moodin representaatioanalyysissä. Kaikissa muissa kuvissa maisemat ovat keskellä erämaata tai sellaisilta kuvien maisemat vaikuttavat olevan kuvien rajauksen perusteella.

Kuva 4. (Karumaa 2020)

Vastaavatko kuvat Lapin maisemien todellisuutta? Kenties eivät. Neuvosen (2016, 14) mukaan Lapin maisemille luonteenomaista on tasaisuus, vaikka Lapissa sijaitsee Suomen korkeimmat kohdat. Tummavetiset joet, tasaiset metsämaat ja laajat aapasuot ovat Lapille tyypillisempiä maisemia kuin korkeat tuntureiden huiput tai Kevon kanjonit (em.). Yhtä lailla voidaan miettiä, miksi asutus, muut ihmisen luomat rakennelmat tai esimerkiksi autot eivät pääse mukaan Lapin maisemakuvien rajauksiin. Särkeekö rakennettu ympäristö mielikuvaa Lapista eksoottisena ja asumattomana alueena? Ja mitä siitä seuraa kuntien asukasmarkkinoinnille? Tämän moodin kuvilla joka tapauksessa halutaan rakentaa mielikuvaa Lapista harvaan asuttuna alueena, jossa ihminen voi pysähtyä luonnon äärelle olemaan yksin.

Minkälaista kuntalaisuuden ideaalia nämä kuvat rakentavat ja esittävät? Vaikka valitun moodin nimi viittaa kansallisromanttiseen vaeltajaan, kuvissa on havaittavissa kuitenkin aktiivisuutta ja ruumiillista toimeliaisuutta. Kuvissa olevat ihmiset eivät ole vain ajaneet autolla maisemien äärelle – tai tätä ei ainakaan kuvien katsojalle näytetä. Kuvissa oleva ihmiset ovat

omalla ruumiillisella työllään tehneet matkan juuri tämän maiseman äärelle. Kuvien tuottama ideaali Lapin kuntalaisuudesta palautuukin aktiivisen toimeliaisuuden ja ruumiin kyvykkyyden ideaalin äärelle. Kuvissa esiintyvät ihmiset näyttävät olevan yksin tai koiran kanssa (kuva 3). Kuntalaisuuden näkökulmasta kuvat rakentavat tarinaa yksinäisten seikkailijoiden ihanteesta.

Seikkailijat eivät kuitenkaan ole yksin, vaan he ovat todennäköisesti jonkun toisen kuvauskohteena yhdessä maiseman kanssa. Kansallisromanttisen vaeltajan moodin maisemakuvissa on nimittäin kaksi ulottuvuutta: on maisemassa olevan ruumiillisuuden kokema maisema ja maisemaa kuvaavan ruumiillisuuden maisema. Tässä tapauksessa kuvaava ruumiillisuus käyttää valtaa sen suhteen, millaiseksi maiseman ja ihmisen välinen suhde rakentuu. Toki kuvat on voitu ottaa itselaukaisimella, mutta silloinkin maiseman osalta tehdään aktiivista rajausta joko kuvaustilanteessa tai kuvan julkaisemisen yhteydessä. Joka tapauksessa kameran takana näkyvä maisema on todellisuudessa paljon laajempi ja kuvaustilanteessa on tehty aktiivinen valinta maisemaan kuuluvien elementtien suhteen. Tällöin palaammekin Jäntin ym. (2012, 9) ajatukseen siitä, että maisema syntyy aina rajaamalla tiettyä paikkaa.

Kuva 5. (Korpela 2019)

On myös mielenkiintoista pohtia, mitä näillä maisemaan päätyneillä yksinäisillä ihmisillä halutaan viestittää. Viittaako yksinäiset ruumiillisuudet vain vallalla oleviin luontokuvauksen konventioihin vai ovatko yksinäiset ihmiset kuvana luontosuhteeseen uponneesta ihmisestä (Rossi 2017, 274–276)? Vai halutaanko yksinäisten vaeltajien kuvilla luoda kuvaa Lapista luonnon rauhan tyyssijana, jossa on tilaa olla yksin ajatustensa kanssa? Schamanin (1995, 15) mukaan ihminen etsii luonnosta lohdutusta omaan kuolevaisuuteensa. Tunturin tai vaaran huipulla edessä aukeava maisema kenties pistää elämämme oikeisiin mittasuhteisiin. Olemme ihmisenä pieni osa valtavaa kokonaisuutta, jota emme pysty kenties koskaan täysin käsittämään. Ruumiillisesti olemme niin ikään vain pieni osa maisemaa, joka ympäröi meitä joka suunnasta. Ehkä kansallisromanttisen vaeltaja onkin kuva siitä, että Lapin maisemien äärellä tulemme ruumiillisesti asetetuksi oikeaan kontekstiimme ja että Lappi voi tarjota lohtua siihen suruun, jota ruumiillisina olentoina koemme omasta kuolevaisuudestamme.

Lopuksi todettakoon: kansallisromanttisen vaeltajan moodin perustella Lappi on paikka, jonne ihmiset hakeutuvat yksinäisyyteen ja luonnon yhteyteen. Kuvissa ihmiset hakevat rauhaa ja maisemat näyttäytyvät olevan ikään kuin palkintoja ennen kuvaa tapahtuneille ponnisteluille. Ruumiillisesti tätä moodia dominoivat kyvykkäiden valkoisten naisten ruumiillisuudet.

4.2 Aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien maisemat

Kuva 6. (Kiviniemi 2021)

Kansallisromanttisen vaeltajan moodin rinnalla läpi aineiston oli havaittavissa ruumiillisen työn ja fyysisen ponnistelun läsnäolevuus Lapin maisemissa. Lapin maisemissa tehdään töitä, ollaan fyysisesti aktiivisia ja ollaan ruumiillisesti jatkuvassa liikkeessä. Myös kansallisromanttisen vaeltajan moodin tarkastelussa oli havaittavissa, että pysähtyneetkin ruumiillisuudet ovat ponnistelleet fyysisesti ennen kuin ne pysähtyvät maiseman äärelle. Aktiiviset ja toiminnalliset sekä työtä tekevät ruumiillisuudet dominoivat koko aineistoa.

Kaikkiaan tätä moodia edustavia kuvia oli 218 kappaletta. Lapin maisemat ja niissä ilmenevät ruumiillisuudet siis rakentuvat pääosin tämän moodin kautta.

Päädyin tarkastelemaan tätä moodia hieman laajemman maisemakäsityksen kautta. Vaikka maisemakäsitykseni sitoutuu ennen kaikkea konstruktionistiseen todellisuuskäsitykseen, ulottuu tarkasteluni tässä luvussa myös maiseman performatiivisuuden tarkasteluun. Tässä kappaleessa pyrin Häyrysen (2017) mainitsemaan sillanrakentajuuteen pyrkimällä kahden erilaisen maisemakäsityksen yhteensovittamiseen. Tarkastelen aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien maisemia yhtäältä representaatioina ja toisaalta kuvista luettavien maiseman muodostamisen prosessien kautta.

Kuva 7. (Pellon kunta 2020)

Maiseman performatiivisten ulottuvuuksien tutkiminen johdattaa pohtimaan, millaisena ruumiillismaterialistisena todellisuutena Lapin maisemat ilmenevät niin katsojalle kuin maisemassa oleville ruumiillisuuksille. Aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien moodissa Tim Ingoldin (1993) *taskspace*-käsite tarjoaa työkaluja purkaa maisemassa olemisen sekä maiseman tekemisen prosesseja. Ingoldin (1993) mukaan maisema on väliaikainen ilmiö, joka muuttuu ihmisen ollessa vuorovaikutuksessa maiseman kanssa. Ihminen ei yksistään muovaa maisemaa, vaan kyse on dialogisesta prosessista. *Taskspacella* Ingold (1993) tarkoittaa maiseman muodostumisen tilaa, joka syntyy ihmisen toiminnan tuloksena. Näin ollen maiseman muodostuminen tapahtuu prosessinomaisesti ja yhdessä maiseman kanssa toimien. Tämän moodin kautta tarkastelenkin sitä, millaisen toiminnan kautta Lapin maisemia muodostetaan ja millaisia maiseman muodostamisen prosesseja kuvista voidaan havaita. Sen lisäksi tarkastelen maisemakuvien konstruktionistisia ja representaationaalisia ulottuvuuksia.

Aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien moodin kuvastoissa on havaittavissa matkailun vaikutukset ja toisaalta maiseman muovaamisen prosessit. Tulkitsen tämän moodin

edustaman kuvaston ulottavan osin kohti Lapin matkailun historiaa ja Lapista luotuja matkailullisia mielikuvia. Toisen maailmansodan jälkeen turismi yhdessä parantuneen tieverkoston kanssa asettivat Lapin maisemat kiinteäksi osaksi populaaria maisemakuvastoa. Kuvatuimpia kohteita Lapin matkailun historian saatossa olivat Pallastunturi, Saanatunturi, Pyhätunturi ja Tenojoen laakso. (Häyrynen 2005, 74.) Näihin maisemiin ei tultu vain olemaan, vaan näissä maisemissa liikkuminen ja oleminen kytkeytyivät urheiluun ja ulkona reippailuun. Hahmotan, että kyseessä oli myös eräänlaisen kansanterveydellisen lomailun ihanteen luomisesta. Uusitalo (2005, 37) kuvaakin, että maisema on matkakohteiden käyntikortti ja yksi merkittävimmistä matkailullisista vetovoimatekijöistä. Näin ollen se, mitä maisemassa voi tehdä muodostuu merkitykselliseksi niin matkailun kuin toisaalta asumisen näkökulmasta, vaikka asukkaiden ja matkailijoiden tarpeet eroavat toisistaan. Monelle Lappi on ensisijaisesti tunnettu matkailukohteena, jolloin voidaan ajatella asumisen mielikuvien rakentuvan osin matkailun luomien mielikuvien ja maisemakuvien kautta.

Kuva 8. (Tervolan kunta 2021)

Lapissa maisemassa ruumiillisesti toimiminen näyttäytyy pitkälti rakentuvan erilaisten urheilulajien ja ruumiillisen työn kautta. Lapin maisemissa lenkeillään (kuva 10), hiihdetään, kalastetaan (kuva 11), pyöräillään, moottorikelkkaillaan (kuva 6), melotaan, veneillään, marjastetaan, ajetaan koiravaljakolla, lumikenkäillään tai hoidetaan poroja. Jotkut pesevät

mattoja (kuva 15), ottavat valokuvia, sytyttävät nuotiota tai pystyttävät telttaa. Näiden kuvien kautta Lapissa asujan esitys rakentuukin ruumiillisen toimeliaisuuden kautta. Asuminen näyttäytyy jatkuvana aktiivisuutena ja työn tekemisenä, kuten Rovaniemen kaupungin kuvaparit (kuvat 9 ja 10) osoittavat. Kontrastina kansallisromanttiselle vaeltajalle tämä moodi on suorastaan hengästyttävä. Jos maisema on dialoginen prosessi (Ingold 1993), Lapin maiseman synnyttämä dialogi laittaa siinä olevat ruumiillisuudet liikkeeseen ja toisaalta ihmiset myös muovaavat maisemaa itseään maisemassa toimiessaan.

Kuvat 9 & 10. Rovaniemen kaksi erilaista tapaa olla ruumiillisesti aktiivisena (Rovaniemi – Arctic capital 2017; Posti 2020).

On merkille pantavaa, kuinka tässä moodissa maisemaa konkreettisesti muovataan. Kuvassa 7 kaadetaan puuta, kuvassa 9 maisemaa muovataan istutuksilla, kuvassa 8 hävitetään vieraslajeja ja kuvassa 12 lapset osallistuvat puun taimien istuttamiseen. Poronhoito on myös läsnä tässä moodissa, kuten Kiviniemen (2021) kuvassa (kuva 6). Kuvat johdattavat väistämättä pohtimaan ihmisen ja luonnon välistä suhdetta Lapin maisemissa. Lapin luonto toisaalta näyttäytyy vapaa-ajan loppumattomana leikkikenttänä (kuvat 9 & 11), toisaalta loppumattomana työmaana ja toisaalta mahdollisuutena pysähtyä fyysisen ponnistelun palkintona, ku-

Kuva 11. (Pulkkinen 2018)

ten kansallisromanttisen vaeltajan moodi osoittaa. Kuntalaisuuden näkökulmasta jälleen korostuu ruumiillisen toimeliaisuuden ihanne: Lappiin halutaan aktiivisia sekä työtä tekeviä ihmisiä. Aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien moodi näyttäytyy yhtä ulkosulkevana kuin kansallisromanttisen vaeltajan ruumiillisuuden moodi: ruumiiden täytyy olla kyvykkäitä, jotta ne voivat olla vuorovaikutuksessa Lapin maisemien kanssa.

Ruumiillinen toimeliaisuus ei tässä moodissa rajoitu vain työikäisiin ruumiillisuuksiin. Ruumiillinen aktiivisuus ulottuu kaiken ikäisiin, kuten kuva 11 ja kuva 12 osoittavat. Vaikka muuten koko aineistoa dominoi aikuisten ja työikäisten ruumiillisuudet, on tässä moodissa eniten ikävariaatiota. Näin ollen Lapin maisemiin liittyvä aktiivisuus ulottuu koskemaan kaikkia ikäryhmiä. Tämä moodi toisaalta näyttäytyy poissulkevana, sillä moodi perustuu ruumiillisesti kyvykkäisiin ihmisiin. Vammaisuuden representaatiota ei ole havaittavissa ja toisaalta ikä ei näyttäydy ruumista rajoittavana tekijänä. Kuvissa työnteko ja aktiivisuus ei myöskään painotu yhdelle sukupuolelle, vaan aktiivisuus ulottuu koskemaan molempia sukupuolia. Aineistossa ei ole havaittavissa suomalaisen maiseman sukupuolittunutta jakoa, jossa miehet työskentelevät julkisessa ulkotilassa ja naiset sisätiloissa, yksityisten tilojen piirissä (Jäntti ym. 2014, 17), vaan Lapin maisemakuvien kontekstissa ulkona työskentely ei ole erityisen sukupuolittunutta.

Kuva 12. (Tornion kaupunki 2021)

Maisemallisesti tässä moodissa esiintyvät maisemat ovat huomattavasti arkisempia kuin kansallisromanttisen vaeltajan moodissa, vaikka toisaalta seassa onkin kuvia urheilevista ihmisistä tuntureiden ja vaarojen päällä. Arkisemmat maisemat eivät ole pelkästään Lapille ominaisia, vaan kuvat voisi-

vat olla mistä päin tahansa Suomea. Näin ollen esitän Lapin näyttävien tunturimaisemien linkittyvän enemmän vapaa-aikaan kuin työntekoon ja arkeen. Asumisen näkökulmasta arkinen ahertaminen ei välttämättä maisemallisesti ole sen näyttävämpää kuin muuallakaan Suomessa. Se, mikä Lapin erottaa muusta Suomesta on nimenomaan vapaa-ajanvieton maisemat ja niiden luomat mahdollisuudet. Vapaa-ajanvietto on merkittävässä asemassa niin tässä moodissa kuin kansallisromanttisen vaeltajan moodissa. Keskitalo-Foley (2004, 50–51) kuvaa Lapin olevan perifeerisen luonteensa vuoksi paikka, jonne paetaan arkea ja Lappi on suorastaan karnevalisoitu erämaa. Asumisen ollessa yleensä enemmän arkea kuin vapaa-aikaa tämän moodin maisemat ovat osin arkisempia maisemia, jossa on läsnä myös työn tekeminen. Moodin pääpaino pysyy kuitenkin tiukasti vapaa-ajassa, jolloin pelkkien maisemakuvien perusteella syntyy mielikuva Lapista loputtomana vapaa-ajan kehtona, jossa työnteko on sivuroolissa.

4.3 Poissulkevat Lapin maisemat

Lapin maisemakuvien ja niissä olevien ruumiillisuuksien yksipuolisuudesta johtuen on myös tärkeää kysyä: ketkä kuvista puuttuvat ja millaiset ruumiillisuuden kuvastot puuttuvat kuntalaisuuden ideaalista? Millaisia Lapin maisemia halutaan näyttää ja millaisia ei? Millaisia diskursseja Lapista asuinpaikkana ylläpidetään, jos ihmisille tarjottava kuvasto on homogeeninen? Koska tutkielmani asettuu osaksi visuaalisen kulttuurin tutkimusta, valittu teoreettinen viitekehys kehottaa tarkastelemaan, millaisia kuvavalintoja tehdään ja ei tehdä (Seppänen 2005, 13–15). Vaikka Lapin kuvastoa ei kenties rakenneta tietoisesti yhdenmukaiseksi, sosiaalisen mediaan valikoitavien kuvien kohdalla kuitenkin tehdään aina aktiivista valintaa ja rajausta. Kuvien valintaa voi tarkastella myös eräänlaisena vallankäytön muotona ja kuntien viestinnässä kyseessä on julkisen vallan välillisestä harjoittamisesta.

Heti aluksi on tärkeää huomauttaa, että jo pelkästään aineistovalintani tuottaa tietynlaista ruumiillisuutta. Tunturien huiput tai laajat erämaat ovat harvemmin helppokulkuisia maastoja, minkä vuoksi maisemakuvissa olevat ruumiillisuudet ovat lähtökohtaisesti kyvykkäitä. Pyörätuolin tai muun apuvälineen kanssa voi olla haastavaa tai miltei mahdotonta liikkua pitkin Lapin kivirakkoja, jolloin vammaisuuden representaatioiden näkeminen maisemakuvien kontekstissa on lähtökohtaisesti harvinaista. Toisaalta kaikki ruumiilliset vammat eivät

myöskään näy päälle päin. Pelkästään kuva-aineistoa lukemalla vammaisuutta ei ole kuitenkaan lainkaan havaittavissa.

Kuva 13. (Visit Savukoski-Korvatunturi 2019)

Ruumiiden kyvykkyyden lisäksi ruumiin kokojen yksipuolisuus on merkille pantavaa. Ruumiin kokojen sopusuhtaisuus on suoraan ristiriidassa tilastojen kanssa, minkä mukaan lappilaisesta väestöstä ylipainoisia ovat 62,9 % ja lihavia 22,6 % (Parikka, Koskela, Ikonen, Kilpeläinen, Hedman, Koskinen & Lounamaa 2020). Aineistossa lihavuuden representaatioita oli yhteensä kahdessatoista kuvassa. Lihavuuden representaatioista kolme esitti joulupukkia Lapin maisemissa. Kulttuurin tutkija Katariina Kyrölän (2005, 106) mukaan ruumiin koon rajat ja näkyvyyden ehdot kietoutuvat muihin ruumiillisuuteen paikannettaviin ominaisuuksiin. Esimerkiksi miesten lihavuutta sallitaan enemmän kuin naisten lihavuutta (em.). Tästä näkökulmasta onkin kiinnostavaa, että joulupukki fiktiivisenä ja maskuliinisena hahmona dominoi aineistossa lihavuuden kategoriaa. Lihavia naisia on aineistossa yhteensä neljässä kuvassa. Lihavien naisten representaatioissa korostuu aktiivisuus: yksi naisista ratsastaa, toinen on menossa avantoon (kuva 14), kolmas pesee mattoja (kuva 15) ja neljäs tekee vieraslajien hävittämistä (kuva 8). Nämä neljä naista eivät olleet myöskään merkittävän lihavia, vaan he olivat korkeinta hieman ylipainoisia.

Kuva 14. (Kemin kaupunki 2019)

Miesten osalta lihavuuden representaatioissa on merkittävää heidän ikänsä. Suurin osa lihavista miehistä on eläkeläisiä. Toki joulupukin tapauksessa pukkia esittävän henkilön ikää on tekoparran vuoksi mahdotonta arvioida pelkästään kuvaa katsomalla. Lihavuuden representaatioissa näin ollen korostuivat eläkeikäiset miehet ja aktiiviset naiset. Miehetkin ovat kuvissa aktiivisia, mutta heidän kuvissaan myös seistään maiseman äärellä. Lihavuuden rikkoessa länsimaisen yhteiskunnan tuottamaa ideaalia terveestä sekä toimintakykyisestä ruumiista (Kyrölä 2005, 125) onkin mielenkiintoista, että lihavuuden representaatiot näyttäytyvät kuitenkin toiminnallisina. Lihavuus representoituu myös vahvasti ikään kiinnittyvänä ominaisuutena. Maisemallisesti lihavuutta representoivissa kuvissa ei olla pelkästään tuntureiden huipulla vaan enemmän asutuksen keskellä tai vesistöjen äärellä.

Kuvien sopusuhtaisten ruumiillisuuksien ja lihavuuden sekä ylipainon todellisen esiintyvyyden välillä on ilmiselvä ristiriita. Kuvien rakentamaa todellisuutta voikin tulkita kahdella tavalla. Toisaalta maisemakuvien voidaan tulkita rakentavan vaikutelmaa siitä, että Lapissa

Kuva 15. (Haapaniemi 2020)

jo asuvien ihmisten ruumiinkoko ei rajoita tai muuta aktiivisuutta maisemissa. Toisaalta aineiston ylipainon ja lihavuuden representaation vähyys voidaan myös tulkita kuntien tarpeena esittäytyä aktiivisten ja normaalikokoisten ihmisten asuinpaikkoina. Vaikka ylipaino ei aina korreloi sairautta, ylimääräiseen painoon liitetään usein negatiivisia mielikuvia. On tärkeää kuitenkin huomauttaa, että ruumiillisuuksien kokojen arviointia on haastavaa tehdä vain katsomalla stillkuvia. Ruumin kokoja ihmiset hahmottavat yksilöllisesti ja siihen vaikuttanee myös kuvan katsojan kulttuurinen konteksti ja suhde omaan ruumiillisuuteen. Voidaan myös ajatella ihmisten valikoivan tarkkaan, minkälaisen ruumiillisuuden esityksen haluaa itsestään tarjota sosiaaliseen mediaan.

Lappi on osa Saamenmaata. Tästä syystä on merkille pantavaa, että saamelaisia esiintyi ainoastaan kolmessa kuvassa. Tärkeää on myös huomauttaa, että saamelaisuus tulee kuvissa tunnistettavaksi ainoastaan saamenpukujen, pohjoissaameksi gáktien, kautta. Tällöin saamelaisten vähyydestä aineistossa ei voi tehdä kovin pitkälle vietyjä johtopäätöksiä. Herää kuitenkin kysymys, miksi saamelaisrepresentaatiota on niin vähän? Kaikki saamelaisuuteen viittaavat kuvat ovat Utsjoen kunnan Instagram-tililtä. Utsjoki on ainoa Lapin kunta, jossa on saamenkielinen enemmistö (Utsjoen kunta 2018). Miksi toisaalta muiden Saamenmaassa olevien kuntien tileiltä (Enontekiö, Inari ja Sodankylä) puuttuvat saamelaisrepresentaatiot Lapin maisemissa? Yleisesti ottaen saamelaisrepresentaatiot on vuosia liitetty nimenomaan pohjoiseen alueeseen eksotisoiden ja toiseuttaen (Pietikäinen & Leppänen 2007, 180). Tulkitsen, että aineistossa ei suoraan eksotisoida tai toiseuteta saamelaisia, mutta heidät on rajattu maisemista pois. Kunnarin kuvassa (kuva 16) saamelaismies katsoo avautuvaa tunturimaisemaa. Hän on samalla laittavinaan itsellensä ruokaa nuotiolla. Kuva on asetelmaltaan ja symboleiltaan melko tavanomainen konteksti, jossa saamelaisten halutaan esittää esimerkiksi matkailumarkkinoinnissa (ks. esim. Ranta 2019a). Toisaalta Holmbergin (kuva 17) kuvassa kameraan katsovan naisen saamenpuku, tai sellaiseksi tulkittava asukokonaisuus, poikkeaa puolestaan matkailun luomasta saamelaiskuvastoista.

Rinnakkain nämä kaksi saamelaisrepresentaatiota tuottavat erityyppisiä vaikutelmia saamelaisuudesta ja Lapissa asumisesta. Kunnarin kuvassa emme näe miehen kasvoja ja hänet on kuvattu kyykistyneenä katsomassa avautuvaa maisemaan. Holmbergin kuvassa nainen katsoo suoraan kameraan ja hänen katseessaan on päättäväisyyttä. Kunnarin kuvassa saamelaisuus paikantuu anonyymiksi olemiseksi luonnon keskellä. Holmbergin kuvasta huokuu itse-

varmuutta ja tietynlaista maiseman omistajuutta. Saamenpukuihin kietoutuu visuaalisia viestejä: puku kertoo puvun kantajan siviilisäädystä, suvusta ja kotiseudusta (Ranta 2019a, 274–277). Pukujen sisältämät symbolit ja merkitykset eivät kuitenkaan avaudu minulle ei-saamelaisena tutkijana pelkästään kuvaa lukemalla.

Kuvat 16 & 17.(Kunnari 2017; Holmberg 2021)

Rossin (2017, 276–277) tutkiessa Visit Finland -sivuston kuvastoja, hän huomaa suomalaisuuden kuvastojen olevan ajassa muuttumattomia. Kuvastoissa luonto näyttäytyy romantisoituna ja idealisoituna, jota valkoiset ja nuoret naiset dominoivat (em.). Lappi näyttäytyy myös samalla tavalla romantisoituna ja valkoisten naisten dominoimana alueena, jonka maisemat kutsuvat fyysiseen aktiivisuuteen. Säröjä tähän homogeeniseen kuvastoon tuovat satunnaiset kaupunkikuvat, jotka ovat kuitenkin vähemmistössä suhteessa luonnonmaisemiin. Maisemakuvista on suljettu kokonaan vammaisuuden representaatiot, ja lihavuuden representaatiota on todella vähän suhteessa hoikkiin sekä sopusuhtaisiin ruumiillisuuksiin. Ruskeita ihmisiä oli yhteensä kolmessa kuvassa, kuten kuvassa 18. Kyseinen kuva on Utsjoelta. Ruumiillisuuden representaatioiden perusteella Utsjoki näyttäytyykin monipuolisemmaksi kunnaksi kuin muut Lapin kunnat. Utsjoen tiliäkin hallitsevat valkoiset sopusuhtaiset ruumiillisuudet, mutta Utsjoen tilin kuvavirrasta on poimittavassa muunlaisiakin ruumiillisia representaatioita.

Mitchellin (1994) esittäessä maisemakuvien käyttävän kulttuurista määrittelyvaltaa, Lapin maisemien käyttämä kulttuurinen valta antaa tilaa vain tietynlaisille representaatioille. Maisemakuvien kautta rakentuu mielikuva eksklusiivisesta maakunnasta, jossa annetaan paljon painoarvoa ruumiilliselle toiminnalle. Lihavuus, ruskea ihonväri, saamelaisuus ja vammaisuus ovat kuvien alaviitteinä tai poissa näkyvistä kokonaan. Yhtä lailla Lapissa asumisen tapa näyttää tapahtuvan alueilla, jossa ei ole lainkaan ihmisasumuksia tai muutakaan rakennettua infraa.

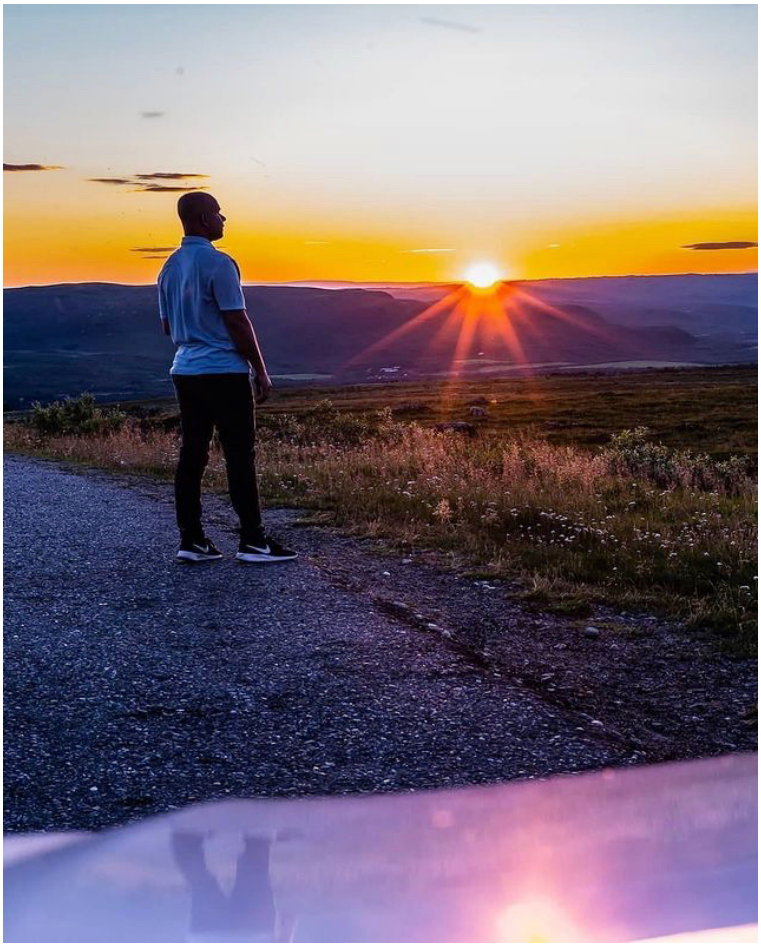

Kuva 18. (Sarker 2021)

5 Tulokset

Tässä luvussa koostan yhteen tutkielmani tulokset. Aineiston jakaminen analyysivaiheessa erilaisiin moodeihin on tutkielman keskeinen tulos. Näin ollen esitän ruumiillisuuden rakentuvan Lapin maisemissa neljän erilaisen moodin kautta. Yleisin moodi on aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien moodi. Toiseksi yleisin moodi on kansallisromanttisen vaeltajan moodi. Kaupunkilaistuneen ja maalaisromanttisen ruumiillisuuden moodit ovat myös läsnä aineistossa. Näiden moodien kautta ruumiillisuus ja maisemat hahmotuvat vain hieman eri tavoin. Lisäksi tiettyjen ruumiillisuuksien representaatioiden poissaolevuuden huomaamista voidaan pitää myös tämän pro gradu -tutkielman tuloksena.

Aktiivisten ja työtä tekevien ruumiillisuuksien moodissa ruumiillisuus Lapin maisemassa on jatkuvaa ruumiin liikettä. Tässä moodissa Lapin maisemat ovat joko leikkikenttä, joka tarjoaa loputtomasti vapaa-ajan mahdollisuuksia tai ihmisen toimintaa vailla oleva, muokattava ympäristö. Aktiiviset ja työtä tekevät ruumiillisuudet ovat valkoisia, sopusuhtaisia ja kyvykkäitä aikuisia naisruumiillisuuksia. Maisemallisesti kuvissa liikutaan tuntureiden sekä vaarojen huipuilla, jokilaaksoissa ja erilaisten vesistöjen äärellä. Lisäksi seassa on havaittavissa jonkin verran kaupunkimaisemaa ja arkisempia työnteon sekä asumisen sävyttämiä maisemia.

Kansallisromanttisen vaeltajan moodissa ruumiillisuudet ovat samankaltaisia kuin edellä mainitussa moodissa. Pysähtyneisyydestään huolimatta kuvissa on aktiivisuuteen viittaavia tekijöitä, kuten pyöriä, suksia, vaeltamiseen tarvittavia välineitä ja moottorikelkkoja. Maisemat ovat suorastaan majesteetillisia luonnonmaisemia ja moodin maisemakuvastot eivät nähdäkseni eroa merkittävästi Lapin matkailukuvastoista.

Maisemakuvissa nähtävät ruumiillisuudet ovat yhdenmukaisia ja yksipuolisia. Vähemmistössä ovat muut kuin valkoisen ruumiillisuuden representaatiot. Suhteellisesti tarkasteltuna lihavuuden representaatiot kytkeytyvät joulupukkia esittäviin kuviin. Lisäksi vammaisuuden representaatiot puuttuvat kokonaan aineistosta. Toisaalta tutkielman aineistovalintaa voidaan pitää osittain syynä vammaisuuden representaatioiden poissaolemiselle.

Moodien ja poissulkevien maisemien kautta Lapista piirtyy kuva maakunnasta, joka on valkoisten, sopusuhtaisten ja kyvykkäiden työikäisten naisten eksklusiivinen maakunta. Tutkimuskysymykseen, millaista ruumiillisuutta representoidaan Lapin maisemakuvissa, voidaan aineiston perusteella vastata seuraavasti: Lapin maisemakuvissa representoituva ruumiillisuus on valkoisuuden, sopusuhtaisuuden, kyvykkyyden ja naiseuden dominoimaa. Tutkimuksesta saadun vastauksen perusteella päädyn tulkitsemaan naisten dominanssia kuntien toiveena saada terveitä ja työikäisiä naisia kuntaansa asumaan. Toisaalta samaan aikaan monen työikäisen miehen mielessä siintää Lappi haaveiden asuinpaikkana (House of Lapland 2022).

Maisemakuvien rakentama Lapin todellisuus tuottaa Lapista mielikuvaa hyvinvoivien ihmisten luonnon ihmemaana, jossa luonto tarjoaa toisaalta työtä sekä virikkeitä ja toisaalta mahdollisuutta kokea luonnon rauhoittava vaikutus. Viittaukset rakennetusta ympäristöstä ovat vähemmistössä ja asuntoja ei ole lähes lainkaan kuvissa havaittavissa. Kuvissa havaittavat rakennukset ovat pääasialliset retkeilyyn liittyviä paikkoja, kuten autiotupia tai kotia. Huomion arvoista on se, että osa Lapin kunnista kärsii tällä hetkellä asuntopulasta, joka vaikuttaa joltain osin myös kuntien väestökasvuun ja työvoiman saatavuuteen (Inarilainen 2022; Tulilehto & Suopajärvi 2021, 25). Kuvissa olevat ruumiillisuudet ovatkin ikään kuin jostain irrallisesti maisemaan nostettuja ja konkreettinen kiinnittyminen asumiseen maisemakuvien kautta on vähäistä. Näin ollen maisemakuvilla markkinoitu Lappi ei näytä tarjoan konkreettisia asumisen maisemia, vaan vapaa-ajan ja osittain työnteon maisemia.

Lapin esittäminen lähes asumattomana alueena voidaan toisaalta nähdä jatkavan kolonialistista perinnettä, jossa alkuperäiskansojen alueet näyttäytyvät vailla asutusta olevina erämaina (Ranta 2019b, 197–198). Kolonialistisesta näkökulmasta tulkittuna maisemia dominoivat valkoiset ruumiillisuudet ovatkin valloittajia, jotka ovat joko pysähtyneet katsomaan löytämiänsä maita tai he ovat ottamassa Lapin maisemista sekä luonnonvaroista kaiken mahdollisen hyödyn irti.

Vaikka tämän tutkielman fokus ei ollutkaan ihmisen ja luonnon välisen suhteen tutkimisessa, aineistossa ihmisen luontosuhde representoituu kiinnostavalla tavalla. Tästä näkökulmasta Lappi ja Lapin luonto on joko ihmisen ihailun kohde, vapaa-ajan leikkikenttä tai muovaamista vailla oleva maisema. Luonnonvarojen kuluttamisen näkökulmasta esimerkiksi luke-

mattomat moottorikelkkailu- ja kalastuskuvat herättävät väistämättä miettimään Lapin luonnon todellista merkitystä. Onko Lappi vain asukkaillensa sekä vierailijoillensa ääretön leikkikenttä ja kulutushyödyke? Lappilaisen luontosuhteen ideaaliin näyttääkin kuuluvan toisaalta maiseman ihailu, toisaalta luonnon hyväksi käyttäminen omien vapaa-ajan tarpeiden tyydyttämisen vuoksi. Maisemapaikkoihin ja maisemien äärelle kulkeminen kuluttaa väistämättä tavalla tai toisella luontoa, vaikka matka tunturiin tehtäisiin kävellen. Jatkotutkimuksen paikka olisikin tutkia maisemakuvia lappilaisen luontosuhteen representaatioina.

Aineistossa nousee esiin myös tietynlainen itsellisyyden tai yksinäisyyden ideaali. Maisemassa ollaan yksin yhteensä 219 kuvassa. Reilussa sadassa kuvassa on useampi kuin yksi ruumiillisuus. Näin ollen maisemakuvasto rakentaa mielikuvaa Lapista yksinäisten ihmisten paikkana. Toisaalta asian voi tulkita myös siten, että kuvilla rakennetaan itsenäisen ruumiillisuuden mielikuvaa. Naisten ollessa enemmistössä syntyy mielikuva itsellisten naisten Lapista. Lappiin muuttaa tällä hetkellä enemmän naisia kuin miehiä (Suomen virallinen tilasto [SVT] 2022), mutta samaan aikaan Lappiin muuttamisesta haaveilevat enemmän miehet kuin naiset (House of Lapland 2022).

Vapaa-ajanvietto korostuu Lapin maisemissa arkisen työn tekemisen sijaan. Vapaa-aika puolestaan assosioituu matkailuun ja matkailumarkkinointiin. Matkailusisältöjen sekoittuminen asukasviestintään onkin Lapin tapauksessa ymmärrettävä, onhan Lappi myös kotimaisten matkailijoiden suosima kohde ja paikallisetkin nauttivat osittain samoista maisemista kuin turistitkin. Matkailun ja asumisen viestinnälliset tarpeet eroavat kuitenkin toisistaan ja näiden viestinnällisten tehtävien sekoittuminen oli havaittavissa jo aineistonkeruuvaiheessa. Kunnat, joilla ei ollut lainkaan kunnan omaa Instagram-tiliä, löytyi kuitenkin matkailumarkkinointiin keskittyvä tili. Esimerkiksi Sallan ja Kemijärven kunnilla oli vain matkailumarkkinointiin keskittyvät tilit aineistonkeruun aikana. Monella Lapin kunnalla vaikuttaisi olevan tehtävää tällä saralla, vaikka pelkkä läsnäolo Instagramissa ei riitä yksistään kääntämään muuttajien katsetta kohti omaa kuntaa.

Esitän, että aineistosta puuttuvat ja läsnä olevat kuvat osallistuvat myös lappilaisuuden identiteetin määrittämiseen. Hahmotan, että lappilaisuuden määrittämisessä on kyse samoista mekanismeista kuin suomalaisuuden määrittämisessä. Molemmissa on kyse identiteetin muodostamisesta. Kuten kulttuurintutkija Mikko Lehtonen (2004, 9) toteaa suomalaisuudesta, Lappi ja lappilaisuus eivät ole stabiileja määreitä, vaan jatkuvan tuottamisen tulos.

Niin kuin suomalaisuus on monitulkintaista ja merkitykseltään liukuva määre (Lehtonen 2004, 15–16) lappilaisuus voidaan nähdä yhtä lailla tulkinnanvaraisena ja alati liikkeessä olevana määritelmänä.

Kuvavalinnat ovat myös vallankäyttöä ja tässä kontekstissa julkisen vallankäyttöä. Kuvavalinnoilla tuotetaan tietynlaista todellisuutta lappilaisuudesta ja kuntalaisuudesta. Kuvien tuottamat representaatiot käyttävät valtaa jättämällä pois tietynlaiset ruumiillisuudet ja ottamalla mukaan vain valikoivia esityksiä kuntalaisuudesta. Kulttuurintutkijan Stuart Hallin (1997b, 259) mukaan kyse on symbolisen vallan käyttämisestä. Näin ollen kunnat käyttävät symbolista valtaa ottamalla maisemakuviin pääasiallisesti Gore-Texiin puettuja sopusuhtaisia naisruumiillisuuksia. Kunnat myös haluavat maisemakuvillaan määrittää Lappia lähes asumattomaksi seuduksi.

Työpöytäni ääressä syntynyt tutkielman hypoteesi osoittautui aineiston valossa todeksi: Lapin maisemissa olevat ruumiillisuudet ovat yksipuolisia Instagram-alustalla viestittäessä. Yhteenvetona todettakoon, että Lapin maisemissa nähtävät ruumiillisuudet sijoitetaan asumattomille alueille olemaan fyysisesti aktiivisia. Kuvissa näemme sopusuhtaisia valkoisia naisia, joilla on kyvykäs ruumiillisuus. Ideaali Lapin asuja näin ollen liikkuu aktiivisesti luonnossa ja kuntaan halutaan aktiivisia työikäisiä naisia.

6 Metodologinen reflektio

Tässä luvussa luon vielä lyhyen katsauksen tutkimukseni metodologisiin valintoihin ja niiden tuottamiin tuloksiin. Tutkimusprosessissani merkittävässä asemassa oli luomani tutkimusmetodi, jota päädyin nimittämään kolmivaiheiseksi siivilämetodiksi. Tästä syystä on tärkeää kriittisesti reflektoida tekemiäni metodologisia valintoja sekä teoreettisten käsitteiden valintaa. Tutkielmaan valikoituneet teoreettiset käsitteet olen saattanut yhteen keskenään melko erilaisista tutkimuksellisista maisemista, minkä vuoksi tutkimuksen kokonaiskuvan kannalta on merkityksellistä reflektoida myös teoreettisten valintojen vaikutusta tutkimuksesta saatuihin tuloksiin.

Yleisesti ottaen tutkimusprosessiani on ohjannut herkkyys aineistoa kohtaan. Tutkimusprosessin lähtökohtana oli kahden menetelmän, määrällisen sisällönanalyysin ja laadullisen representaatioanalyysin, yhdistäminen. Käydessäni kuvia systemaattisesti läpi kunta kunnalta maisemakuva maisemakuvalta, huomasin aineiston ikään kuin itsestään järjestyvän temaattisiin kokonaisuuksiin, koska samanlaiset teemat toistuivat kaikissa kuntien maisemakuvissa. Ajattelen tutkimusprosessin olevan ennalta suunniteltu prosessi, jossa suunnitellulta tieltä poikkeaminen voi joskus tuottaa uudenlaista tietoa sekä ymmärrystä. Aineistosta itsestään nouseva teemoittelu vaikutti lopulta merkittävästi tutkimuksen tuloksiin ja tulosten ryhmittelyyn. Ilman herkkyyttä aineistoa kohtaan tutkielman tuloksissa olisi kenties korostunut pelkät sisällönanalyysin kategoriat eikä laajemmat ruumiillisuuden moodit. Löytyneiden moodien kautta koko aineistosta oli myös mahdollista luoda yleistettävissä olevia kokonaisuuksia, jotka olivat myös samankaltaisia Hiltusen (2014) päätelmien kanssa.

Tutkielman aineisto koostui kaikkiaan 323 kuvasta sisällönanalyysi- ja teemoitteluvaiheessa. Pro gradu -tutkielman puitteissa aineistomäärä on laajahko. Toisaalta työni kautta kuntien Instagram-tilit ja niiden tuottama sisältö oli ennestään tuttua, jolloin osasin arvioida millaisesta kokonaisuudesta olisi kyse ja tiesin esimerkiksi ennalta, kuinka monella Lapin kunnalla on ylipäätänsä Instagram-tili. Koska halusin luoda määrällisellä analyysillä tarkkaa numeraalista tietoa koko Lapin maisemakuvallisesta tilanteesta, tutkimukselliseen tavoitteeseen ei olisi nähdäkseni ollut mahdollista päästä ilman, että tutkimusotettani olisi ohjannut

systemaattisuus ja kaikkien kuntien kattava tarkastelu. Toisaalta valikoimalla vain muutaman kunnan tai vain yhden kunnan tilin olisin todennäköisesti päässyt melko samanlaisiin tuloksiin. Tämä olisi toisaalta riippunut myös kunnan Instagram-tilin monipuolisuudesta ja sinne tuotetun kuvamateriaalin laajuudesta. Tutkimuksen tulosten kattavuuden ja luotettavuuden näkökulmasta kaikkiin kuntiin ulottunut tarkastelu tuotti tosiasiallisesti koko Lappia koskevia tuloksia ja tulosten kattavuus on näin ollen varmemmalla pohjalla.

Entä miten aineistovalinta vaikutti tutkimustuloksiin? Instagram sosiaalisen median alustana omalta osaltaan ohjaa maisemien ja ruumiillisuuksien kuvaamistapoja. Sovelluksen sisällä luodaan sekä ylläpidetään tietynlaisia kuvaamisen konventioita. Aineiston kerääminen jostain muusta lähteestä olisi luonnollisesti muuttanut tuloksia. Esimerkiksi Instagram-kuvien seasta tunnistin muutaman kuvan olevan samoista kuvapankeista, joita itse käytin lähes päivittäin työssäni. Tästä näkökulmasta olisikin kiinnostavaa tehdä vastaavalla tutkimusasetelmalla jatkotutkimusta Lapin kuntien tai muiden organisaatioiden kuvapankeista, kuten Rossi (2017) on tehnyt Suomen maakuvaa tutkiessa. Tällöin olisi kenties mahdollista tarkastella myös Instagramissa itsessään olevia kuvaamisen konventioita suhteessa kuntien tai muiden instituutioiden Lappi-aiheisiin kuvapankkeihin.

Aineiston laajuudesta johtuen tutkimuksen tuloksia olisi mahdollista soveltaa esimerkiksi kuntien käytännön viestinnän suunnitteluun ja ruumiillisesti monipuolisemman viestinnän kehittämiseen. Aineisto olisi myös antanut mahdollisuuden monenlaisiin muihin tutkimuksellisiin polkuihin. Kuvien avulla olisi mahdollista tehdä jatkotutkimusta esimerkiksi lappilaisesta luontosuhteesta tai kaventaa tarkastelua vain yhteen moodiin. Kiinnostavaa olisi myös tutkia tarkemmin pelkästään joko mies- ja naisrepresentaatioita. Laaja aineisto mahdollistaisi myös yksittäiseen ruumiillisuuden kategoriaan syventymisen. Tässä tutkimuksessa keskityttiin ennen kaikkea luomaan yleiskuvaa Lapin maisemakuvissa olevien ruumiillisuuksien esittämisen tavoista.

Tutkielma antoi myös uudenlaista näkökulmaa omaan työskentelyyni sisällöntuottajana. Tutkimuksen tuloksien myötä kykenen hahmottamaan myös oman valtapositioni suhteessa Lapissa asumisen todellisuuteen ja sen tuottamiseen. Toisaalta sisällöntuottajan olen huomannut, että kuvapankkien tarjoamat kuvat ovat usein hyvin yksipuolisia, jolloin valinnanvaraa ei juurikaan ole, vaikka tavoitteena olisi näyttää myös toisenlaista Lappia ja mahdollisimman erilaisia ruumiillisuuksia. Näin ollen kuvapankkiin kuvia tilaavilla ihmisillä ja

Lappia kaupallisesti kuvaavilla kuvaajilla on paljon valtaa sen suhteen, millaiseksi käsitys Lapista ja siellä asuvista ihmisistä muodostuu.

Tutkielman teoreettinen viitekehys on elänyt tutkimusprosessin aikana. Tutkielman etenemisen myötä ja oman ymmärrykseni kasvaessa muun muassa maisemakäsitteen laajuudesta, koin haasteelliseksi rajata tutkielman maisemakäsitystä tiukasti vain yhteen tutkimukselliseen keskusteluun. Niinpä päädyin yhdistelemään osittain kahta vastakkaista maisemakäsitystä. Maisemakuvat ovat minulle yhtaikaa kohteitansa representoivia immateriaalisia visuaalisen kulttuurin tuotteita sekä merkkejä maiseman prosessinomaisesta, ruumiillismaterialistisesta luonteesta. Häyrysen (2017) tarjoama ajatus sillanrakentajuudesta tarjosi avaimen kurottaa käsitteellisesti kohti sekä maiseman representaationaalista että performatiivista luonnetta kohti. Vaikka analyysissäni painotin maisemakuvien representaationaalisia ulottuvuuksia, mahdollisti maisemakuvien performatiivisuuden huomioiminen elämisen aspektien tutkimisen. Miellän tietyssä paikassa asumisen maisemassa elämisenä, jolloin pelkästään maisemien representaatioita tutkimalla ei ole mahdollista saada tuloksia siitä, millaista eläminen on vuorovaikutuksessa maiseman kanssa. Näin ollen kahden maisemakäsityksen hybridillä tuotetut tulokset ovat erilaisia verrattuna siihen, että olisin pitäytynyt tarkasti yhdessä maisemakäsityksessä. Performatiivisuutta tutkimalla en olisi kyennyt tutkimaan nimenomaan valtapositiota, joita erilaisten ruumiillisuuksien esittämiseen liittyy.

Lapissa edelleen elävien kolonialististen prosessien tiedostaminen ja jälkikolonialistinen katse kutsui herkistymään tiedon muodostamisen prosesseihin silloin, kun kyseessä on saamelaisuuden representaatioiden käsittely ja niistä tehtävät johtopäätökset. Saamelaisuus ei käsitteenä ole yksiselitteinen ja määreenä se on diskursiivinen sekä muuttuva. Saamelaisuuden kategoriointi itsessään ei ole automaattisesti alistavaa, sillä erilaisiin kategorioihin liittyy risteäviä eroja. (Valkonen 2014, 347–355.) Kategorisoimalla saamelaiset yhdeksi etniseksi ryhmäksi olen halunnut tuottaa tietoa siitä, miten yleisesti vaattein tunnistettavaa saamelaisuutta Lapin maisemissa voidaan havaita.

Tutkimuseettisesti koin eniten epävarmuutta erilaisten ruumiillisuuden kategorioiden luomisen yhteydessä. Sukupuolen määrittäminen silmämääräisesti ja erilaisten etnisyyksien luokittelun koin erityisen ongelmalliseksi. Tutkielman analyysissä olen kuitenkin halunnut jonkin verran hyödyntää ajantasaisia tilastoja ja usein virallisissa tilastoissa tunnistetaan vain

mies- ja naiskategoriat. Sukupuolien kategorisointi kahden kategorian avulla näin ollen on mahdollistanut dialogisen prosessin ajantasaisen tilastotiedon kanssa.

Kuvia analysoidessani pyrin pidättäytymään vain kuvien tarjoaman informaation lukemiseen. Toisinaan koin tarvetta täydentää kuvien luentaa kuvatekstein, jolloin esimerkiksi kuvassa esiintyvien ruumiillisuuksien määrittäminen olisi ollut kenties tarkempaa tai helpompaa. Koska kuvatekstien tarjoaman informaation jätin systemaattisesti huomioimatta, kategorisointi ei ole ollut niin täydellistä, mitä se olisi voinut olla kuvatekstien tarjoaman informaation avulla.

Oma tutkijapostioni reflektoinnissa kiinnitän huomiota kahteen näkökulmaan. Ensinnäkin Lapissa asuminen ja Lapin asukasmarkkinoinnin parissa työskentely on vaikuttanut väistämättä tutkimuksen näkökulmiin sekä teoreettisiin valintoihin. Työni puolesta minulla voidaan myös katsoa olevan keskimääräistä tarkempaa tietämystä Lapin alueen asumisen vetovoimasta ja siitä, millaisia haasteita Lapin asukasmarkkinointiin tällä hetkellä liittyy. On myös perusteltua kysyä, katsonko Lapin maisemia liian läheltä sumentunein silmin? Määrällisellä sisällönanalyysillä pyrin pitämään omaan katseeni mahdollisimman kirkkaana ja keskittyä ennen kaikkea vain kuvien määrällisten ominaisuuksien tarkkailuun. Sillä, että asun Rovaniemen keskustassa enkä esimerkiksi Inarin Kaamasessa on väistämättä ollut vaikutusta tutkimuksen maisemakäsitykseen ja Lapin maisemien luonteen ymmärrykseen.

Lähteet

Aro, R. & Siltanen, K. (2020). *Artikkeli: Naisten muuttoliike keskittyy suuriin kaupunkeihin, eikä se ole yllätys.* Osoitteessa: https://www.mdi.fi/artikkeli-naisten-muuttoliike-keskittyy-suuriin-kaupunkeihin-eika-se-ole-yllatys/ (Viitattu 14.10.2021)

Berleant, A. (1997). *Living in the Landscape. Towards an Aesthetics of Environment.* University Press of Kansas.

Berleant, A. (2012). The Art in Knowing a Landscape. *Diogenes*, 59(1–2), 52–65.

Bonsdorff, P. (2007). Maisema toiminnan ja kuvittelun tilana. Teoksessa Y. Sepänmaa, L-Heikkilä-Palo & V. Kaukio (toim.), *Maiseman kanssa kasvokkain* (s. 33–49). Helsinki: Maahenki.

Bordo, S. (2003). Never just pictures. Teoksessa A. Jones (toim.), *The feminism and visual culture reader* (s. 454–465). Lontoo: Routledge.

Crenshaw, K. (1998). Demarginalizing the Intersection of Race and Sex: A Black Feminist Critique of Antidiscrimination Doctrine, Feminist Theory, and Antiracist Politics. Teoksessa A. Phillips (toim.), *Feminism and politics* (s. 314–343). Oxford University Press.

Hall, S. (1997a). The work of representation. Teoksessa S. Hall (toim.), *Representation: cultural representations and signifying practices* (s. 13–74). Lontoo: SAGE Publications.

Hall, S. (1997b). The spectacle of the "other". Teoksessa S. Hall (toim.), *Representation: cultural representations and signifying practices* (s. 223–290). Lontoo: SAGE Publications.

Hiltunen, K. (2014). Sukupuoli ja kansallinen maisema Umurissa. Teoksessa T. Saresma & S. Jäntti (toim.), *Maisemassa: Sukupuoli suomalaisuuden kuvastoissa* (s. 59–92). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

House of Lapland (2022). *Lapin muuttajapotentiaalitutkimus. Tiivistelmä kevään 2022 seurantatutkimuksen tuloksista.* Osoitteessa: https://www.lapland.fi/uploads/2022/05/09f4dd69-lapin-muuttajatutkimus_tiivistelma_kevaan-2022_seurantutkimuksen_tuloksista.pdf (Viitattu 5.5.2022)

Häyrynen, M. (2017). Kansallinen maisemakuvasto ja maisematutkimuksen paradigmamuutos. Miten tutkia maisemakuvaston performatiivisuutta? Teoksessa M. Mäkiranta, U. Piela & E. Timonen (toim.), *Näkyväksi sepitetty maa: Näkökulmia suomalaisuuden visualisointiin* (s. 231–248). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Häyrynen, M. (2005). *Kuvitettu maa: Suomen kansallisten maisemakuvastojen rakentuminen*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Inarilainen (2022). *Lappiin kaivataan vuokra-asuntojen rakentajia*. Osoitteessa: https://www.inarilainen.fi/uutiset/lappiin-kaivataan-vuokraasuntojen-rakentajia-6.249.1782531.b2a6dd024b (Viitattu 28.4.2022)

Ingold, T. (1993). The temporality of the landscape. *World Archaeology*, 25(2), 152–174.

Jokinen, E. (1997). Vihjeet. Teoksessa E. Jokinen (toim.), *Ruumiin siteet: Tekstejä eroista, järjestyksistä ja sukupuolesta* (s.7–20). Tampere: Vastapaino.

Jokinen, E., Kaskisaari, M. & Husso, M. (2004). Ruumiin taju. Rakenteet, kokemus, subjekti. Teoksessa E. Jokinen, M. Kaskisaari & M. Husso (toim.), *Ruumis töihin! Käsite ja käytäntö* (s. 7–14). Tampere: Vastapaino.

Julkunen, R. (2004). Sosiaalipolitiikan ruumis. Teoksessa E. Jokinen, M. Kaskisaari & M. Husso (toim.), *Ruumis töihin! Käsite ja käytäntö* (s. 17–40). Tampere: Vastapaino.

Jäntti, S. & Järvinen, S. (2014). Kotiblogien julkiset käpertymisen maisemat. Teoksessa T. Saresma & S. Jäntti (toim.), *Maisemassa: Sukupuoli suomalaisuuden kuvastoissa* (s. 217–248). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Jäntti, S., Saresma, T., Sääskilahti, N. & Vallius, A. (2014). Rajatut maisemat. Teoksessa T. Saresma & S. Jäntti (toim.), *Maisemassa: Sukupuoli suomalaisuuden kuvastoissa* (s. 9–26). Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Karjalainen, P. T. (2004). Ympäristö ulkoa ja sisältä: Geografiasta geobiografiaan. Teoksessa R. Mäntysalo (toim.), *Paikan heijastuksia. Ihmisen ympäristösuhteen tutkimus ja representaation käsite* (s. 141–164). Jyväskylä: Atena kustannus.

Karvonen, E. (2004). Koko maailmako elämyspuistoksi? Simuloitujen maailmojen tuottamisen kysymyksiä. Teoksessa J. Kupiainen & K. Laitinen (toim.), *Kulttuurinen sisältötuotanto?* (s. 59–79). Helsinki: Edita.

Keskitalo-Foley, S. (2013). Highly educated women in Lapland looking for agency in the neoliberal era. Teoksessa S. Keskitalo-Foley, P. Naskali & P. Rantala (toim.), *Northern insights: feminist inquiries into politics of place, knowledge and agency* (s. 130–150). Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Keskitalo-Foley, S. (2004). *Kohti kuulumisen maisemia. Toimijuuden tilat ja paikat maaseudun naisten elämänkerroissa.* Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Kosonen, M., Laaksonen, S., Rydenfelt, H. & Terkamo-Moisio, A. (2018). Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka. *Media & viestintä: kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen lehti, 41(1),* 117–124.

Kotus 2021. *maisema.* Osoitteessa: https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/maisema?searchMode=all. (Viitattu 20.6.2022)

Kuokkanen, R. (2007). Saamelaiset ja kolonialismin vaikutukset nykypäivänä. Teoksessa J. Kuortti, M. Lehtonen & O. Löytty (toim.), *Kolonialismin jäljet. Keskustat, periferiat ja Suomi* (s. 142–155). Helsinki: Gaudeamus.

Kuortti, J. (2007). Jälkikolonaalisia käännöksiä. Teoksessa J. Kuortti, M. Lehtonen & O. Löytty (toim.), *Kolonialismin jäljet. Keskustat, periferiat ja Suomi* (s. 11–26). Helsinki: Gaudeamus.

Kupiainen, R. (2007). Voiko kuvaa lukea? Visuaalisen lukutaidon kysymyksiä. Teoksessa L.-M. Rossi & A. Seppä (toim.), *Tarkemmin katsoen. Visuaalisen kulttuurin lukukirja* (s. 36–54). Helsinki: Gaudeamus.

Kyrölä, K. (2005). Kokoeroja genreissä – lihavat populaarimediassa. Teoksessa M. Laiho & I. Ruoho (toim.), *Median merkitsemät. Ruumis ja sukupuoli kuvassa* (s. 103–130). Jyväskylä: PS-Kustannus.

Laiho, M. & Ruoho I. (toim.). (2005). *Median merkitsemät. Ruumis ja sukupuoli kuvassa.* Jyväskylä: PS-kustannus.

Lehtonen, M. (2004). Johdanto: Säiliöstä suhdekimppuun. Teoksessa M. Lehtonen, O. Löytty & P. Ruuska (toim.), *Suomi toisin sanoen* (s. 9–27). Tampere: Vastapaino.

Lehtonen, M & Löytty, O. (2007). Suomiko toista maata? Teoksessa J. Kuortti, M. Lehtonen & O. Löytty (toim.), *Kolonialismin jäljet. Keskustat, periferiat ja Suomi* (s. 105–118). Helsinki: Gaudeamus.

Lempiäinen, K., Leppänen, T. & Paasonen S. (2012). Erojen jakamat ja yhdistämät. Teoksessa K. Lempiäinen, T. Leppänen & S. Paasonen (toim.), *Erot ja etiikka feministisessä tutkimuksessa* (s. 7–20). Turku: Turun yliopisto.

Mitchell, W. J. T. (1994). *Landscape and power*. Chicago: The University of Chicago Press.

Mohamud, Y. (2021) *Toipuva kotiseutu.* Ruskeat tytöt, 4/2021. Osoitteessa: https://www.ruskeattytot.fi/toipuva-kotiseutu. (Viitattu 28.1.2022)

Mäkiranta, M. (2010). Kuvien lukeminen. Teoksessa J. Hurtig, M. Laitinen & K. Uljas-Rautio (toim.), *Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet.* Jyväskylä: PS-Kustannus.

Neuvonen, V. (2016). *Suomalainen maisema. Lappi ja Koillismaa.* Jyväskylä: Docendo Oy.

Palin, T. (2004). Kansallismaisema. Teoksessa K. Saarikangas, P. Mäenpää, M. Sarantola-Weiss, L. Kolbe & S. Aapola (toim.), *Suomen kulttuurihistoria. 4: Koti, kylä, kaupunki* (s. 65–74). Helsinki: Tammi.

Parikka, S., Koskela T., Ikonen J., Kilpeläinen H., Hedman L., Koskinen S. & Lounamaa A. (2020). *Kansallisen terveys-, hyvinvointi ja palvelututkimus FinSoten perustulokset 2020*. Osoitteessa: https://www.terveytemme.fi/finsote/2020/elintavat.html (Viitattu 21.4.2022)

Phoenix, A., & Pattynama, P. (2006). Intersectionality.*European Journal of Women's Studies*, *13*(3), 187–192. https://doi.org/10.1177/1350506806065751

Pietikäinen, S. & Leppänen, S. (2007). Saamelaiset toisin sanoen. Teoksessa J. Kuortti, M. Lehtonen & O. Löytty (toim.), *Kolonialismin jäljet. Keskustat, periferiat ja Suomi* (s. 175–189). Helsinki: Gaudeamus.

Raivo, P. (1997). Kulttuurimaisema: alue, näkymä vai tapa nähdä. Teoksessa T. Haarni, M. Karvinen, H. Koskela & S. Tani (toim.), *Tila, paikka ja maisema: Tutkimusretkiä uuteen maantieteeseen* (s. 193–210). Vastapaino: Tampere.

Ranta, K. (2019a). Mitä on saamelaisuus? Teoksessa K. Ranta & J. Kanninen (toim.), *Vastatuuleen. Saamen kansan pakkosuomalaistamisesta* (s. 269–308). Helsinki: Kustantamo S&S.

Ranta, K. (2019b). Saamenmaan puolustus. Teoksessa K. Ranta & J. Kanninen (toim.), *Vastatuuleen. Saamen kansan pakkosuomalaistamisesta* (s. 173–216). Helsinki: Kustantamo S&S.

Rose, G. (2012). *Visual methodologies: An introduction to researching with visual materials* (3rd ed.). Sage Publications.

Rossi, L.-M. (2012). Kylän ainoa "valkoinen" nainen. Valkoisuuden, sukupuolen ja seksuaalisuuden intersektionaalisuudesta. Teoksessa K. Lempiäinen, T. Leppänen & S. Paasonen (toim.), *Erot ja etiikka feministisessä tutkimuksessa* (s. 21–39). Turku: Turun yliopisto.

Rossi, L.-M. (2015). *Muuttuva sukupuoli: Seksuaalisuuden, luokan ja värin politiikkaa*. Gaudeamus.

Rossi, L.-M. (2017). Satavuotiaan Suomen kuviteltu ja kuvateltu ”maakuva”. Teoksessa M. Mäkiranta, U. Piela & E. Timonen (toim.), *Näkyväksi sepitetty maa: Näkökulmia suomalaisuuden visualisointiin* (s. 265–281). Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Schama, S. 1995. *Landscape and memory*. New York: Alfred A. Knopf.

Seppä, A. 2012. *Kuvien tulkinta. Menetelmäopas kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tulkitsijalle*. Helsinki: Gaudeamus.

Seppänen, J. (2005). *Visuaalinen kulttuuri: Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle.* Tampere: Vastapaino.

Sepänmaa, Y. (2007). Me maisemassa, maisema meissä. Teoksessa Y. Sepänmaa, L- Heikkilä-Palo & V. Kaukio (toim.), *Maiseman kanssa kasvokkain* (s. 12–32). Helsinki: Maahenki.

Sonkajärvi, E. (2021). *Naisvaje heikentää Lapin kuntien elinvoimaisuutta – "Tämä on ollut päättäjille sokea piste"*. Lapin Kansa. Osoitteessa: https://www.lapinkansa.fi/naisvaje-heikentaa-lapin-kuntien-elinvoimaisuutta/3488609 (Viitattu 14.10.2021)

Staunæs, D. & Marie Søndergaard M. (2011). Intersectionality. A Theoretical Adjustment. Teoksessa R. Buikema, G. Griffin & N. Lykke (toim.), *Theories and Methodologies in Postgraduate Feminist Research. Researching Differently* (s. 45–59). New York: Routledge.

Tilastokeskus (2021). *Muuttoliike 2020.* Osoitteessa: https://www.stat.fi/til/muutl/2020/muutl_2020_2021-05-12_fi.pdf (Viitattu 22.4.2022)

Suomen virallinen tilasto [SVT] (2022). *Maakuntien välinen muutto iän ja sukupuolen mukaan tulo- ja lähtömaakunnittain, 1990–2020.* Osoitteessa:

https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__muutl/statfin_muutl_pxt_11a4.px/?rxid=75227b13-bfc8-4212-b794-125c354a1a1e (Viitattu 29.4.2022)

Taloustutkimus (2022). *Tampereen suosio pitää pintansa - joka kolmas suomalainen voisi ajatella asuvansa Tampereella.* Osoitteessa: https://www.sttinfo.fi/tiedote/tampereen-suosio-pitaa-pintansa---joka-kolmas-suomalainen-voisi-ajatella-asuvansa-tampereella?publisherId=69819348&releaseId=69939190 (Viitattu 28.4.2022)

Tekijänoikeuslaki 404/1961. Osoitteessa: https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404? (Viitattu 22.4.2022)

Tikkanen. M. (2003). Lapin maantiede. Teoksessa I. Massa & H. Snellman (toim.), *Lappi: Maa, kansat, kulttuuri* (s. 11–35). Helsinki: Suomen Kirjallisuuden Seura.

Tulilehto, M. & Suopajärvi, L (2021). *Kaivostoiminnan koetut vaikutukset Sodankylässä - seurantatutkimus*. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Utsjoen kunta (2018). *Tietoa Utsjoesta*. Osoitteessa: https://www.utsjoki.fi/kuntainfo/tietoa-utsjoesta/ (Viitattu 26.3.2022)

Uusitalo, M. (2005). Maisemat osana Pallaksen ja Ylläksen identiteettejä ja kehittämistä. Teoksessa S. Tuulentie & J. Järviluoma (toim.), *Erottuvat tunturit: Pallaksen ja Ylläksen alueelliset identiteetit matkailijoiden ja yrittäjien puheissa* (s. 37–52). Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Valkonen, S. (2014). Kuulumisen politiikat jälkikoloniaalisessa Lapissa. Epistemologisia, teoreettisia ja metodologisia mietelmiä. *Sosiologia*, *51*(4), 347–364.

Vuoristo, K.-V. & Vesterinen, N. (2009). *Lumen ja suven maa. Suomen matkailumaantiede.* Helsinki: WSOYpro Oy.

Vänskä, A. (2006). *Vikuroivia vilkaisuja. Ruumis, sukupuoli, seksuaalisuus ja visuaalisen kulttuurin tutkimus.* Taidehistorian seura: Helsinki.

Wolff, J. (2003). Reinstating corporeality: feminism and body politics. Teoksessa A. Jones (toim.), *The feminism and visual culture reader* (s. 414–425). Lontoo: Routledge.

Yuval-Davis, N. (2006). Intersectionality and Feminist Politics. *European Journal of Women's Studies*, *13*(3), 193–209. https://doi.org/10.1177/1350506806065752

Kuva-aineisto

Kuva 1. Explore Utsjoki | Lapland (2019). *Pyöräilijä seisoo kiven päällä* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/B4QFPmgF9CA/. (Viitattu 3.10.2021)

Kuva 2. Karhapää, T. (2021). *Retkeilijä katselee talvista tunturimaisemaa* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CMoVcsfF3ph/ (Viitattu 3.10.2021)

Kuva 3. Kolarin kunta (2021). *Mies katselee koiransa kanssa tuntureita* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/COfZwT8CSC2/ (Viitattu 3.10.2021)

Kuva 4. Karumaa, E. (2020). *Nainen katsoo kaukaisuuteen tunturin laella* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CGmi2-xlMW7/. (Viitattu 3.10.2021)

Kuva 5. Korpela, P. (2019). *Retkeilijä istuu laavulla* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/BzhrudGFZQJ/ (Viitattu 3.10.2021)

Kuva 6. Kiviniemi, R. (2021). *Moottorikelkkailija kohtaa porotokan* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CKoP7JfF1sR/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 7. Pellon kunta (2020). *Mies kaataa puuta moottorisahalla* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CGpU4gjFCy_/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 8. Tervolan kunta (2021). *Talkoiljat hävittämässä vieraslajeja* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CRVjH7Er44k/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 9. Rovaniemi – Arctic capital (2017). *Kukkaistutusten laittamista Rovaniemellä* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/BZf_iZ8jvS4/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 10. Posti, J. (2020). *Mies juoksee mäkeä ylös* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CFje35El-AB/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 11. Pulkkinen, M. (2018). *Mies kalastamassa* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/BkhLQncF8Yi/. (Viitattu 24.3.2022)

Kuva 12. Tornion kaupunki (2021). *Kaksi lasta istuttamassa puuntaimia* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CPDckYcr2eS/ (Viitattu 24.3.2022)

Kuva 13. Visit Savukoski-Korvatunturi (2019). *Joulupukki ihastelemassa ruskaa Kemijoen varrella* [kuva]. (Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/B2Vy14Ql931/ (Viitattu 4.2.2022)

Kuva 14. Kemin kaupunki (2019). *Avantouimareita menossa avantoon* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/BsNAdaWlzOv/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 15. Haapaniemi, P. (2020). *Pariskunta mattopyykillä Kemin kaupunngissa* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CAe-R5QlLPe/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 16. Kunnari, M. (2017). *Saamenpukuun pukeutunut mies nuotion äärellä* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/BbMWgNsB2eZ/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 17. Holmberg, Á.-R. (2021). *Nainen saamenpuvussa tunturin laella* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CP2Qwz9Ntno/ (Viitattu 3.3.2022)

Kuva 18. Sarker, J. (2021). *Mies katselemassa auringonlaskua* [kuva]. Osoitteessa: https://www.instagram.com/p/CSn8kh4tbf8/ (Viitattu 3.3.2022)

Liite 1

Kunta	Henkilöitä (kpl)	Lemmikki/ eläin	Ikä	Sukupuoli	Ruumiinkoko	Etnisyys	Ruumiin-kyvykkyys	Toiminta	TEEMAT:	Aktiivinen & toiminnallinen	Pysähtynyt vaeltaja	Maalaisroma	Kaupunkilais tunut
Inari	2		-	sekä että	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Inari	4		nuori	nainen	sopusuhtainen urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
Inari	yli 10		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	vaeltaminen		x			
Inari	1	koira	lapsi	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Inari	4		-	-	-	-	kyvykäs	kalastus		x			
Inari	1		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	pyöräily		x			
Inari	2		-	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	vaeltaminen		x			
Inari	6		aikuinen	2 naista 4 miestä	sopusuhtainen lihava	valkoinen	-	seisominen		x			
Inari	yli 10		lapsi aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	istuminen työnteko		x			
Inari	1	poro	-	-	-	-	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Inari	1		-	-	-	-	kyvykäs	pyöräily		x			
Inari	1		nuori	nainen	hoikka	-	kyvykäs	seisominen		x	x		
Inari	2		-	nainen	sopusuhtainen	-	-	seisominen			x		
Kemi	3		aikuinen	sekä että	sopusuhtainen urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	melominen		x			
Kemi	1		aikuinen	-	-	valkoinen	kyvykäs	istuminen soittaminen		x			
Kemi	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Kemi	3		aikuinen	nainen	sopusuhtainen lihava	valkoinen	kyvykäs	uinti		x			
Kemi	8		aikuinen lapsi	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Kemi	yli 10		aikuinen	-	variaatio	-	kyvykäs	kalastus		x			
Kemi	3		lapsi	nainen	sopusuhtainen	-	kyvykäs	pyöräily		x			x
Kemi	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melominen		x			
Kemi	yli 10		aikuinen lapsi	sekä että	sopusuhtainen	-	kyvykäs	seisominen leikkiminen		x			x
Kemi	1 + useampi		aikuinen	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Kemi	2		eläkeläinen	sekä että	lihava	valkoinen	kyvykäs	mattojen pesu		x			x
Kemi	yli 10		variaatio	sekä että	variaatio	valkoinen	-	uinti		x	x		
Kemi	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen		x			
Kemi	1	koira	aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Kemi	3		-	-	-	-	-	istuminen			x		x
Kemi	1		aikuinen	nainen	hoikka	valkoinen	-	istuminen			x		
Kemi	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	käveleminen			x		
Kemi	1		aikuinen	-	sopusuhtainen	-	-	istuminen			x		
Kemi	2		-	sekä että	sopusuhtainen	-	-	seisominen			x		x
Kemi	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	istuminen			x		
Kemi	1		-	-	-	-	-	seisominen kuvaaminen			x		x
Kolari	4		aikuinen	3 miestä 1 nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen		x			
Kolari	5		lapsi	sekä että	sopusuhtainen hoikka	valkoinen	-	seisominen		x			
Kolari	2		nuori	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	-	keinuminen		x			
Kolari	yli 10		aikuinen lapsi	sekä että	variaatio	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x	x		
Kolari	yli 10		aikuinen	sekä että	variaatio	valkoinen	-	seisominen tanssiminen		x			
Kolari	yli 10		aikuinen lapsi	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen hiihtäminen		x			
Kolari	yli 10		aikuinen lapsi	sekä että	variaatio	valkoinen	kyvykäs	retkeily		x			
Kolari	1		aikuinen	-	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	käveleminen		x			
Kolari	1		aikuinen	-	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	käveleminen		x			
Kolari	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	meloma		x	x		
Kolari	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	-	makaaminen		x	x		
Kolari	1		lapsi	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	keinuminen		x			
Kolari	2		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	käveleminen		x			
Kolari	yli 10		aikuinen lapsi	sekä että	variaatio	-	kyvykäs	leikkiminen		x			
Kolari	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Kolari	1		aikuinen	-	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Kolari	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	-	kyvykäs	seisominen			x		
Kolari	1	koira	aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Kolari	1		aikuinen	nainen	hoikka	valkoinen	-	seisominen			x		
Kolari	1		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	istuminen			x		
Kolari	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	-	kyvykäs	seisominen			x		
Pello	1		aikuinen	Mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	työnteko		x			
Rovaniemi	1		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	pyöräily		x			x
Rovaniemi	yli 10		aikuinen	-	variaatio	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x	x		
Rovaniemi	1		-	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	työnteko		x			x
Rovaniemi	2		lapsi	sekä että	hoikka	valkoinen	kyvykäs	uiminen		x			x
Rovaniemi	2		nuori	sekä että	urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
Rovaniemi	1		-	mies	urheilullinen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Rovaniemi	1		nuori	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	skeittaaminen		x			
Rovaniemi	2		nuori	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	käveleminen		x			
Rovaniemi	1		nuori	mies	urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	juokseminen		x			
Rovaniemi	1		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x	x		
Rovaniemi	1		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x	x		
Rovaniemi	8		lapsi	sekä että	hoikka	valkoinen	kyvykäs	uiminen		x			x
Rovaniemi	6		aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen		x			
Rovaniemi	2		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	palloilu		x			x
Rovaniemi	2		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	uiminen		x			
Rovaniemi	1		-	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Rovaniemi	1		-	nainen	sopusuhtainen	-	kyvykäs	käveleminen			x		
Rovaniemi	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	-	istuminen			x		
Savukoski	1	koira	aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	–	seisominen		x			
Savukoski	1		eläkeläinen	mies	lihava	valkoinen	–	kalastus		x			
Savukoski	1	koira	-	–	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kävely		x			
Savukoski	4	hevosia	aikuinen	nainen	sopusuhtainen lihava	valkoinen	kyvykäs	ratsastus		x			
Savukoski	1	koira	aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Savukoski	2		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Savukoski	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	tulitaiteilu seisominen		x			

Savukoski	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen tulenteko		x	x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
Savukoski	2	koiria	aikuinen	–	–	valkoinen	kyvykäs	koiravaljakko		x			
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen hiihtäminen		x	x		
Savukoski	1		lapsi	nainen	sopusuhtainen	–	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	–	seisominen		x			
Savukoski	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Savukoski	1		lapsi	–	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x	x		
Savukoski	2		aikuinen	sekä että	sopsuhtainen urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	istuminen tulenteko pyöräily		x			
Savukoski	2		lapsi	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	puun halaus		x			
Savukoski	1		lapsi	–	sopsuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Savukoski	2		aikuinen	–	–	valkoinen	kyvykäs	melonta		x			
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	–	kyvykäs	makoilu moottorikelkkailu		x	x		
Savukoski	2	poroja	lapsi	–	sopsuhtainen	–	–	seisominen		x			
Savukoski	1		aikuinen	–	–	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Savukoski	2		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melonta		x			
Savukoski	1		lapsi	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	uinti		x			
Savukoski	2		aikuinen lapsi	nainen	sopsuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Savukoski	2		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Savukoski	1		aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hyppäminen lumikenkäily		x			
Savukoski	yli 10		variaatio	sekä että	sopsuhtainen	valkoinen	–	seisominen		x			
Savukoski	3		aikuinen	nainen	–	valkoinen	–	seisominen		x			
Savukoski	2		aikuinen	sekä että	sopsuhtainen	–	–	seisominen		x			
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Savukoski	1		aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x		x	
Savukoski	1	koira	aikuinen	mies	lihava	valkoinen	kyvykäs	veneily		x			
Savukoski	3	koiria	aikuinen	–	–	–	kyvykäs	koiravaljakko		x			
Savukoski	1		lapsi	mies	hoikka	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x	x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Savukoski	1	poroja	aikuinen	mies	lihava	valkoinen	–	kävely		x			
Savukoski	2	koiria	aikuinen	–	–	–	kyvykäs	koiravaljakko		x			
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Savukoski	1		aikuinen	–	–	valkoinen	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Savukoski	2		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melonta		x			
Savukoski	1		lapsi	–	sopsuhtainen	–	kyvykäs	kalastus		x			
Savukoski	1		aikuinen	mies	lihava	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Savukoski	4		lapsi aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	–	uinti		x			
Savukoski	1		aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Savukoski	2		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melonta		x			
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	veneily		x			
Savukoski	5		lapsi	1 nainen 4 mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	uinti		x			
Savukoski	3		aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Savukoski	1	koira	aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	–	kävely		x	x		
Savukoski	1		aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	vesicrossi		x			
Savukoski	1		eläkeläinen	mies	lihava	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	1		eläkeläinen	mies	lihava	valkoinen	–	seisominen			x		
Savukoski	1		–	–	sopsuhtainen	–	–	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	valkoinen	–	istuminen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	–	–	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	–	istuminen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	–	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	valkoinen	–	seisominen			x		
Savukoski	1	koira	aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	1	koira	aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	2		lapsi	–	–	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Savukoski	1	koira	aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	–	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	–	–	–	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	–	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	1	koira	aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Savukoski	1		lapsi	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	–	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	makoilu			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	hoikka	–	kyvykäs	makoilu			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	–	makoilu			x		
Savukoski	1		–	–	–	–	–	seisominen			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	–	istuminen			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	–	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Savukoski	2	koira	lapsi	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	–	istuminen			x		
Savukoski	1	koira	aikuinen	nainen	sopsuhtainen	–	kyvykäs	istuminen			x		
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	–	seisominen			x	x	
Savukoski	1		aikuinen	nainen	–	valkoinen	kyvykäs	istuminen telttailu			x		
Savukoski	2		eläkeläinen	mies	sopsuhtainen	valkoinen	–	seisominen				x	
Savukoski	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen pyöräily				x	
Savukoski	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	seisominen			x		
Simo	1		-	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Simo	1		-	-	-	-	-	moottorikelkkailu		x			
Sodankylä	3		nuori	2 naista yksi mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Sodankylä	3		aikuinen	2 naista yksi mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumikenkäily		x	x		
Sodankylä	1		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Sodankylä	1	poro	aikuinen	mies	lihava	valkoinen	-	seisominen		x			
Sodankylä	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Sodankylä	2		nuori	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Sodankylä	3		aikuinen	2 naista yksi mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Sodankylä	1		-	nainen	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Sodankylä	2		aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			

Sodankylä	1		aikuinen	mies	lihava	valkoinen	-	moottorikelkkailu		x			
Sodankylä	yli 10		-	sekä että	variaatio	valkoinen	kyvykäs	soittaminen		x			
Sodankylä	2		-	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Sodankylä	1		-	-	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kävely			x		
Sodankylä	1		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen					
Sodankylä	1	koira	aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Sodankylä	1	koira	aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Sodankylä	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Sodankylä	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Sodankylä	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	-	seisominen					x
Sodankylä	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Sodankylä	1		-	-	-	-	kyvykäs	seisominen			x		
Tervola	1		-	-	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melonta		x			
Tervola	2		lapsi aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	marjastaminen		x		x	
Tervola	yli 10		lapsi	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	marjastaminen ulkoilu		x			
Tervola	4		nuori aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	retkeily		x			
Tervola	3		lapsi eläkeläinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Tervola	3		lapsi eläkeläinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	potkukelkkailu		x			
Tervola	2	koira	lapsi	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Tervola	1		lapsi	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	ulkoilu		x			
Tervola	2		eläkeläinen aikuinen	sekä että	sopusuhtainen lihava	valkoinen	kyvykäs	veneily		x		x	
Tervola	2		aikuinen nuori	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	työnteko seisominen		x			
Tervola	2		aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			
Tervola	1		aikuinen	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Tervola	4		-	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	-	urheilu		x			
Tervola	2		aikuinen	sekä että	lihava	ruskea	kyvykäs	työnteko		x			
Tervola	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Tervola	1		aikuinen	mies	lihava	valkoinen	-	seisominen			x		
Tervola	1		-	-	sopusuhtainen	-	kyvykäs	seisominen			x		
Tervola	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	-	seisominen			x		
Tornio	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	-	kyvykäs	kalastus		x			
Tornio	1		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen		x			
Tornio	1		eläkeläinen	mies	lihava	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Tornio	1		aikuinen	-	hoikka	-	-	kävely		x			x
Tornio	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	-	-	kalastus		x			
Tornio	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	maalaaminen		x			x
Tornio	2		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	haravointi		x			
Tornio	1		nuori	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x			x
Tornio	1		aikuinen	-	-	-	kyvykäs	hiihtämien		x			
Tornio	1		-	-	-	-	kyvykäs	moottorikelkkailu		x			x
Tornio	2		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	soittaminen		x			x
Tornio	2		lapsi	mies nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	työnteko		x			
Tornio	3		lapsi aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Tornio	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	-	kyvykäs	seisominen			x		
Tornio	3		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen			x		
Tornio	1		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen					x
Tornio	1		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen			x		x
Tornio	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	-	-	seisominen				x	
Tornio	2		aikuinen	mies nainen	sopusuhtainen	valkoinen	-	seisominen				x	
Utsjoki	1		nuori	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	tasapainoilu		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x	x		
Utsjoki	2		lapsi aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1		–	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	moottorikelkkailu		x	x		
Utsjoki	1	koira	aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x	x		
Utsjoki	2		aikuinen	–	–	valkoinen	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1	koira	aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1		–	–	–	–	–	moottorikelkkailu		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melominen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	–	seisominen		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen pyöräily		x	x		
Utsjoki	3		aikuinen	–	–	–	–	moottorikelkkailu		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	pyöräily		x			
Utsjoki	2		–	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x	x		
Utsjoki	1		–	–	–	–	–	seisominen kuvaaminen		x	x		
Utsjoki	4		lapsi aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	ruskea	kyvykäs	kävely työnteko		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	istuminen nuotionteko		x	x		
Utsjoki	6		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	melominen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	urheilullinen	–	kyvykäs	hypääminen		x			
Utsjoki	1	koira	aikuinen	nainen	hoikka	valkoinen	kyvykäs	kävely		x	x		
Utsjoki	2		aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	–	seisominen kuvaaminen		x	x		
Utsjoki	2		–	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	uinti		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	hiihtäminen		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1	koiria	–	–	–	–	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen työntekö		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	melominen		x			
Utsjoki	3		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	kävely		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen teltan pystyttäminen		x			
Utsjoki	2		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x	x		

Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	makaaminen telttailu		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	lumikenkäily		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	2		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	kalastus		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	tasapainoilu		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	–	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	uinti		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Utsjoki	2		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	kävely		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1	koira	aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	3		aikuinen	mies 2 naista	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	seisominen telttailu		x	x		
Utsjoki	3		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	pyöräily		x			
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	–	–	kyvykäs	seisominen		x	x		
Utsjoki	1	koira	aikuinen	–	–	–	–	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kävely		x			
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	hiihtäminen		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	–	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	lumilautailu		x			
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	–	kyvykäs	seisominen kuvaaminen		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	istuminen kuvaaminen		x	x		
Utsjoki	1		aikuinen		–	valkoinen	kyvykäs	istuminen tulenteko pyöräily telttailu		x			
Utsjoki	2		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	melominen		x			
Utsjoki	1		–	–	–	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		–	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		–	–	sopusuhtainen	–	–	seisominen			x		x
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	makaaminen			x		
Utsjoki	1		lapsi	–	sopusuhtainen	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1	koira	aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	mies	hoikka	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		lapsi	–	–	–	–	istuminen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	saamelainen	kyvykäs	istuminen			x		
Utsjoki	2		–	–	–	–	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	tasapainoilu			x		
Utsjoki	2		aikuinen	sekä että	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	2		eläkeläinen	sekä että	sopusuhtainen	saamelainen	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	–	kävely			x	x	
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	valkoinen	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	–	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	ruskea	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	–	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	makaaminen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	mies	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	istuminen			x		
Utsjoki	1	koira	aikuinen	mies	sopusuhtainen	–	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopusuhtainen	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		–	–	–	–	–	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	–	sopsuhtainen	valkoinen	kyvykäs	seisominen			x		
Utsjoki	1		aikuinen	nainen	sopsuhtainen	saamelainen	kyvykäs	seisominen			x		
Ylitornio	1		aikuinen	mies	urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
Ylitornio	5		-	-	sopusuhtainen	valkoinen	kyvykäs	kalastus		x			
Ylitornio	2		-	-	-	-	-	melonta		x			
Ylitornio	1		aikuinen	mies	urheilullinen	valkoinen	kyvykäs	pyöräily		x			
323										217	133	9	20